Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 289 (16812) | 1984 оной декабриин 18, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

...УНГАЛТЫЕ ...ГТУУЛАН

...ороной союзна болон автономито республика-
...ерховно Соведүүдэй, тэрэшэлэн нютагай Соведүү-
...ита 1985 оной февралиин 24-дэ үнгэргэгдэхөөр зар-
...энэ гүрэн түрын удха шанартай үйлэ хэрэгтэ бэ-
...алай болон политическэ үндэр дэбжэлтын оршон-
... Эдэ үдэрнүүдтэ хото городуудта, хүдөө нюта-
...ргуулиин округууд, участогууд байгуулагдажа,
... комиссинууд бүридхүүлэгдэбэ. Һунгалтын округ-
... участково комиссинуудта манай республикын 36
...ан хүн зон хабаадаха юм. Ганцахан энэ тоо Со-
... һунгалта гээшэ бүгэдэ арадай хэрэг мүн гэжэ
...ин гэршэлнэ. Арад зомнай арадай депутадуудта
...даар эрхимэй эрхим түрүүшүүлээ, хүдэлмэришэн
...дөөгэй таряашад, малшадай, ажалша интеллиген-
...лэгшэдые нэрлэдэг заншалтай. Ерэхэ һунгалтада
...ронойнай ажалшад Россин Совет Федеративна
Республикын Верховно Соведтэ долоон депута-
...й республикын Верховно Соведтэ 170, городской,
... сельскэ [сомоной] Соведүүдтэ 1045 депутадые
...м.

...ада бэлэдхэлгын хэмжээ ябуулганууд хаа хаанагүй
...ай, союзна болон автономито республикануудай
...нуудтай, тэрэшэлэн һунгалта үнгэргэхэ тухай
...тай зохилдуулан ябуулагдадаг гээшэ.

...ада бэлэдхэлэй үедэ манай ороной эрхэтэд Сове-
...ал ябуулгын дүнгүүдые согсолдог, эрхим түрүү
...эл элирүүлдэг, экономическа болон социальна
... гол шухала асуудалнуудта анхаралаа хандуулжа,
...зорилгонуудые хараалдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ ара-
...дуудай Соведүүд ажал ябуулгаяа эрид эдэбхи-
...эрхэ түлөөлэлгээ үргэнөөр бэелүүлдэг болоһо
...ули зохёон баталха, арадай ажахын хүгжэлтые
..., хараалагдаһан түсэб зорилгонуудай бэелүүл-
... талаар Соведүүд нилээд ехэ эдэбхи хэшээл гар-
...дүүдэй үрэ түгэс ажал ябуулгын, эли тодо поли-
...раа шугамые манай Коммунис парти тодорхойл-
... юм.

...XXVI съездын болон КПСС-эй ЦК-гай Удаадахи Пле-
... СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Сове-
...н боложо үнгэрһэн хоёрдохи сессиин шиидхэбэ-
...лор арадай депутадуудай Соведүүдэй саашанхи
... найруулагданхай.

...дтэ Үндэһэн Хуулиар үгтэһэн эрхэнүүд бүрин
бэелүүлэгдэхэ ёһотой гээд партиин ЦК-гай апре-
... он] Пленум дээрэ онсолон заагдаһан юм. «Ма-
... засаг түрын зургаанууд ажалшадые ажахын,
... гүрэнэй бүхы хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ тон
...эр хабаадуулха уялгатай»,— гээд нүхэр К. У.
...үс Пленум дээрэ тэмдэглээ һэн.

...ө эдэбхитэй ажал ябуулгаар ажалша коллекти-
...ото нүлөө үзүүлдэг, олоной дунда хүндэтэй бо-
...дүүд манайшье республикада үсөөн бэшэ. Му-
...й районой Хушуун-Үзүүрэй сомоной, Хойто-
...айоной Шэнэ Уоянай поселково, Хэжэнгын рай-
...арын сельскэ, Шэнэ-Хэжэнгын поселково Сове-
...й жэлнүүдтэ ажалша коллективүүдэй, эндэхи тос-
...үүдай экономическа болон социальна хүгжэлтые
... талаар нилээд ехэ эмхидхэлэй ажал хүдэлмэри
...олонхой. Хяагтын районой Хүдэриин сомоной,
... районой Саянтын сельскэ, Кабанскын районо-
...ын поселково Соведүүд үнгэрэгшэ зундаа нии-
...үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые эрхим һайнаар эмхид-
... түлөө партиин обкомой болон республикын Ми-
...й Соведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаг-
...а.

...малай үбэлжэлгын үедэ малшадые комплексно
...ангаха тухай Хэжэнгын районой Дээдэ Худанай
...урамхаанай районой Харамодоной сомоной Со-
...гүйсэдкомуудай үүсхэлые партиин обкомой бюро,
...й Министрнүүдэй Совет һайшаан дэмжэбэ.

... шухала хэрэгүүдые шиидхэлгэ, гүрэнэй түсэб
...үйлэдбэриин ашаг үрые, ажалай бүтээсые дээшэ-
...кономическа болон социальна хүгжэлтые комплекс-
...үүлгэ, хүтэлбэрилгэдэ нютагай болон һалбариин
...тэнсүүрилэн хубаарилга, ажалша хүнүүдэй эрилтэ
...үүдые улам һайнаар хангалга — эдэ бүгэдэ асуу-
... шиидхэлгэ, Соведүүдэй эрхэ түлөөлэлгэнүүдэй
...а байһые гэршэлнэ.

... болон автономито республикануудай Верховно
..., тэрэшэлэн нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэ-
...өө онсо эрхэ байдалда эхилбэ гээшэ. Партиин
...дэ, совет арадай агуухэ Илалтын 40 жэлэй ой-
...ын социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байн-
... нэгэдэхи табан жэлээ эрхим һайн дүнгүүдтэйгээр
...циалис экономикын хүгжэлтые хурдадхаха дай-
...лгонууд КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани
... К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ дотор табигдан-
...ын дүлэтэ уряада харюу болгон, республикымнай
...айгша 1984 оной түсэбүүдээ, социалис уялгануу-
... хүндэтэйгөөр үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбтэ табан
...хэхы жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ габшагай,
...ановска ажалай ульгэр жэшээ харуулхаар ороп-
....

...ргатайшье, хүндэтэйшье эдэ зорилгонуудаа бэе-
... ажалшадта партиин үнэн үгэ тараан нэбтэрүү-
...эл сурталшад, соёлшод онсо үүргэ дүүргэхэ
...итаторнууд һунгагшадай ажал хүдэлмэрие то-
...шоор шэнжэлжэ, хүн зонии тоо баримтануу-
...эл найдал түрүүлмэ үгэнүүдээр шэнэ амжалта-
...лха юм. Мүнөө хаа хаанагүй агитпунктнууд, һун-
...убуу нээгдэнхэй. Тэдэ партийна комитедүүдэй,
... комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй,
...н хүдэлмэриин бодото түб болохо зэргэтэй.

... лекторэй этигэл түрүүлмэ үгөөр, харуулан ойл-
...сэлнүүдээр, социалис мүрысөөнэй ябаса тухай
...дээр болон бусад арга боломжонуудаар совет
...мократиин булюу һайн талануудые эли тодоор
...лхэй дээрэ эб найрамдал, амгалан тайбан бай-
...н түлөө манай партиин, совет гүрэн түрын ябуул-
...мсэл тухай эли тодоор хөөрэжэ, совет эрхэтэн
... бүтээсэтэ ажалаараа энэ тэмсэлдэ хубитаяа
...тай гэжэ ойлгуулха шухала. Гэхэтэй хамта һун-
...һан бүхы асуудалнуудта дүүрэн удхатай харюу-
... урда һунгалтын үедэ абтаһан захилнуудай бэе-
... тухай тоосоонууд хэгдэхэ ёһотой.

...алай, политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ
...үүдтэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэдэг полит-үдэр-
...ческа үдэшэнүүд, уншагшадай конференцинууд
...алай, дайнай ветерануудтай, үйлэдбэриин тү-
... уулзалганууд хаа хаанагүй үнгэргэгдэхэ байха.

... бэлэдхэлэй үедэ залуу һунгагшадай дунда тус-
...ри ябуулха шухала. Улаан-Үдэ городой Советскэ
...гүйсэдком залуу һунгагшадай уулзалгануудые
...оор үнгэргэдэг дүршэлтэй. Эдэ уулзалганууд
...шуулай олон тоото асуудалнуудта харюу үгтэдэг.
...ай һонирхолтой хөөрэлдөөн болодог юм.

... бэлэдхэл—харюусалгатай хаһа мүн. Ушар тии-
...йна, совет хүдэлмэрилэгшэд, үзэл сурталшад,
...ективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд һунгалтада бэлэд-
...шын үдэрнүүдһээ үргэн дэлисэтэйгээр, удха ту-
...ха уялгатай.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ МАЛШАДЫЕ КОМПЛЕКСНООР ХАНГАХА ТАЛААР ХЭЖЭНГЫН РАЙОНОЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ДЭЭДЭ-ХУДАНАЙ СЕЛЬСКЭ СОВЕДЭЙ, ХУРАМХААНАЙ РАЙОНОЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ХАРАМОДОНОЙ СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ ГҮЙСЭДКОМУУДАЙ ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

КПСС-эй XXVI съездын, мүн КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойе угтуулан, Хэжэнгын районой арадай депутадуудай Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй, Хурамхаанай районой Харамодоной сомоной Соведэй гүйсэдкомууд үбэлэй үедэ малшадые комплексноор хангалгые эрхимээр эмхидхэхын түлөө Соведэйнгээ харьяата газар дээрэ байдаг соёлой, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, медицинскэ эмхи зургаануудай, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөе дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаба.

КПСС-эй обкомой бюро болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

1984—1985 онуудай малай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай хүдэлмэришэдые комплексноор хангаха талаар Хэжэнгын районой арадай депутадуудай Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй, Хурамхаанай районой арадай депутадуудай Харамодоной сомоной Соведэй депутадууд болон хүдөөгэй интеллигенциин гаргаһан үүсхэлые һайшааха.

Малай үбэлжэлгын үедэ малшадые комплексноор эрхимээр хангахын түлөө социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхыень КПСС-эй горкомууд ба райкомуудые, арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые, соёлой, гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, элүүрые хамгаалгын министерствэнүүдые, Буркоопсоюзай правлениие уялгалха.

Тус тогтоолые тунхаглаха, 1984—1985 онуудай үбэлэй үедэ малшадые комплексноор хангалгые саг үргэлжэ харуулжа байхыень «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Молодежь Бурятии» газетэнүүдэй редакцинуудые, Телевидениин болон радио-дамжуулгын гүрэнэй комитедые уялгалха.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ МАЛШАДЫЕ КОМПЛЕКСНООР ХАНГАЛГЫЕ ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ ТАЛААР ХЭЖЭНГЫН РАЙОНОЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ДЭЭДЭ-ХУДАНАЙ СЕЛЬСКЭ СОВЕДЭЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Чисаанын совхозой ажалшад КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, 1984 ондо газар таряалангай болон мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ ба худалдаха талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна. Совхоз дотор орооһото ба тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса абтажа, байгша оной үбэлжэлгэдэ 3290 тонно үбһэн, 3670 тонно силос, 1800 тонно сенаж, 277 тонно үбһэнэй витаминтай гурил бэлэдхэгдээ. Совхозой хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай үмсын мал бүдүүн тэжээлээр гүйсэд хангагданхай.

Совхозой ажалшад тэжээлээ гамтайгаар хэрэглэһэнэй, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэрие һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар байгша оной малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, гүрэндэ мяха, һү худалдаха түсэбөө дүүргэхэ, малай түл гарзагүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн социалис уялга абаба.

Совхозой дирекци малай байрануудые үбэлжэлгэдэ саг болзортонь бэлдэжэ, фермэнүүд, отаранууд болон гүүртэнүүдтэ үбһэ тэжээл зөөлгые эмхидхээ. Малай бүхы фермэнүүд кадрнуудаар хангагдажа, тэдээндэ һуудал байдалай зохид эрхэ байдал олгогдоо. Һүһаалиин фермэнүүдтэ улаан булангууд, малшадай амарха таһалганууд түхеэрэгдээ. Малшадай һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүд бултадаа яслисадуудта ябадаг байна.

Бидэнэр, сельскэ Соведэй депутадууд, һургуулинуудай багшанар, соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын эмхи зургаанудай хүдэлмэрилэгшэд, арадай депутадуудай Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй бүхы интеллигенци совет арадай Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойе угтуулан, малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ба худалдалгые дээшэлүүлхэ зорилготойгоор иимэ социалис уялгануудые абанабди:

Фермэнүүд, гүүртэнүүд болон отарануудай малшадые һарадаа хоёр дахин комплексноор хангалгые, уран һайханай самодеятельностиин коллективүүд, агитаторнууд болон политинформаторнуудай хүдэлмэри эмхидхэхэбди, сагүргэлжэ кинофильмнүүдые харуулхабди, номууд, газетэ болон журналнуудые малшадта асаржа байхабди.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд эмнэлгын ба үбшэнһөө һэргылгын хэмжээ ябуулганууды мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулжа, ариг сэбэрые сахиха хэрэгые хангаха, тэрэшэлэн малшадай байрануудта аптечкэнүүдые бии болгохо;

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд малшадые промышленна эд бараагаар, эдеэ хоолоор таһалгаряагүйгөөр хангаха, автолавкануудаар эд бараа зөөжэ худалдаха хэрэг эмхидхэхэ;

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын захилнуудые тушаан абадаг пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэд малшадай гэр бүлын ба гэшүүдэй захилнуудые нэн түрүүшээр дүүргэхэ;

Хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд бүхы корреспонденцинүүдые малшадта саг дарыдань асаржа, радиоточконууд болон телефонно хэлхээ холбоое бүрин бүтэн байлгаха.

Бидэнэр малшадые хангалгые һайнаар эмхидхэхын, үбэлэй үедэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал хангахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсохые республикын хүдөөгэй хүн зониие хангадаг албанай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалнабди.

Социалис уялганууд арадай депутадуудай Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй соёлой, элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, сельскэ Соведэй сесси дээрэ баталагдаа.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ МАЛШАДЫЕ КОМПЛЕКСНООР ХАНГАЛГЫЕ ЭМХИДХЭХЭ ТАЛААР ХУРАМХААНАЙ РАЙОНОЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ХАРАМОДОНОЙ СОМОНОЙ СОВЕДЭЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

КПСС-эй XXVI съездын болон партиин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, арадай депутадуудай Харамодоной сомоной Соведэй ажалшад хүдэлмэридөө зарим тэды амжалта туйлаһан байна.

Аргатын совхозой хүдэлмэришэд гүрэндэ һү, мяха тушааха түсэбөө болзорһоонь уридшалан дүүргэхэнь. Байгша ондо бүдүүн, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбынь дүүргэгдэнхэй, тэжээлэйнь бүхы цехүүд, тэжээл хэршэхэ, тээрмэдэхэ түхеэрэлгэнүүдынь һаадгүй хүдэлгэгдэнэ. Малай байранууд болон мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй байха байрын гэрнүүд үбэлдэ саг болзортоо бэлдэгдэнхэй.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ бүгэдэ арадай хэрэг байһыень хараада абажа, бидэ, арадай депутадуудай Харамодоной сомоной Соведэй депутадууд, һургуулиин багшанар, соёлой эмхи зургаанудай, элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха предприятинуудай, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд өөһэдтөө иимэ уялгануудые абанабди:

Малай үбэлжэлгын үедэ малшадые комплексноор хангахадаа, хүн зониие хангаха бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй һарадаа гурбанһаа үсөөн бэшэ малай гүүртэ, отара, фермэнүүдтэ ошолгые эмхидхэжэ, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, уран һайханай самодеятельностиин коллективэй концерт наада харуулха, мүн харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдыень шэнэлхэбди.

Һургуулиин багшанар, һурагшад малай гүүртэ фермэнүүдтэ, хонишодой отарануудта шефскэ туһаламжа үзүүлжэ, малшадай дунда ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха юм.

Элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд малшадай элүүр энхые таһалгаряагүй шалгажа, гэр байрын болон үйлэдбэриин байрануудай ариг сэбэрые хинаха, мүн аптечкэнүүдээр хангаха байна.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд малшадые хэһэн захилайнь ёһоор үдэр бүриин шухала хэрэгтэй, мүн хоморой шухаг эд бараагаар хүсэдөөр хангажа, эдеэ хоолой болон промышленна эд бараагаар таһалгаряагүй хангалгые эмхидхэхэ юм.

Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд малшад болон тэдэнэй гэр бүлын гэшүүдэй хэһэн захилнуудые һаадгүй түргөөр дүүргэхэ болоно. Тиихэдэ совхозой малай гүүртэ, фермэ, отара бүхэндэ газетэ, журнал болон бусад корреспонденцинүүд сагболзортоо хүргэгдэхэ ёһотой.

Бидэ, арадай депутадуудай Харамодоной сомоной Соведэй депутадууд, манай Соведэй хүдөөгэй бүхы интеллигенци совхозойнгоо малай үбэлжэлгын эмхитэйгээр үнгэрхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй байгша оной болон бүхы арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ туһаламжа үзүүлхээр шиидээбди.

Социалис уялганууд арадай депутадуудай Харамодоной сомоной Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ абтаа.

ТАБАН ЖЭЛЭЭ ДҮҮРГЭГШЭД

«Электромашина» заводой 10-дахи цехэй токарно-фрезернэ участогайхид «Үсөөн тоотой хүдэлмэришэд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха» гэһэн уряа доро хүдэлнэ. Дүй дүршэлөөр баян токарьнууд болон фрезеровщигууд халаан бүриингөө даабарие детальнуудаар хангаха түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын тула залуу мастер Е. Е. Никифоровэй хүтэлбэри доро нэгэ токарна автомат тодхогдоод, хсёрдохинь хүдэлгэгдэжэ эхилхээр боложо байнхай.

Участогай токарь Аксинья Никифоровна Бурлакова ажалайнгаа үндэр амжалтануудаар заводой бүхы коллектив соо суурхадаг юм. Түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабарие 3 жэл 6 һарын туршада дүүргэхэб гэжэ уялгалһан һаа, тэрэнээ байгша оной май һарада дүүргэжэ амжаа. Мүнөө А. Н. Бурлаковагай ажалай календарь дээрэ 1986 оной ажалай үдэрнүүд һэхэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Н. Бурлакова.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

СССР-тэ ЕРЭБЭ

Эфиопиин Хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, Социалис Эфиопиин Сагзуурын Сэрэгэй захиргаанай Соведэй Түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариам декабриин 16-да Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Г. В. Романов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ Менгисту Хайле Мариамые угтаһан байгаа.

(ТАСС).

АЛДАРТА ОЙ

ДУШАНБЕ. (ТАСС). Таджигай эртэ урдын газар дээрэ ехэ һайндэр хүрэжэ ерэбэ. Таджигай ССР-эй ба Таджикистанай Компартиин байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе республикын ажалшад тэмдэглэжэ байна. Таджикистанай Компартиин Центральна Комитедэй, Таджигай ССР-эй Верховно Соведэй декабриин 15-да Душанбедэ болоһон баярай суглаан энэ гайхамшагта һайндэртэ зорюулагдаһан байгаа.

Сугларагшадта хани халуунаар угтагдажа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МКГ-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Константин Устинович Черненкын даалгабарие энэ баяр жабхаланта үдэр урма баяртайгаар бэелүүлжэ байнаб гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Таджигай ССР-эй ба Таджикистанай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, таанадта, таанадаар дамжуулан, республикын коммунистнуудта, бүхы ажалшадта үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые, һайн һайхан хүсэлэнгүүдые хүргэхые тэрэ гуйһан байна.

Адли тэгшэ эрхэтэй республикануудай агуухэ, хүсэн түгэс холбоон соо Совет Таджикистан экономическа ба оюун ухаан бодолой хүсые үргэнөөр хүгжөөн һалбаруулаа. Республикын ажалшадай түүхэтэ туйлалтанууд социалис байгуулалтын булюу байһые, Коммунис партиин ленинскэ национальна политикын илан мандалгые тодо хурсаар элирхэйлэн харуулна.

Таджикистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Р. Н. Набиев элидхэл хэхэдээ, амаршалгынь халуун дулаан үгэнүүдэй түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр К. У. Черненкэдэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ.

Һайндэртэ ерэһэн аха дүү союзна республикануудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд суглаан дээрэ амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

ЗАМБУУЛИНАЙ ДАЙДЫЕ ШЭНЖЭЛХЭДЭ ХЭГДЭҺЭН ШЭНЭ ЕХЭ АЛХАМ: «ВЕГА-1» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Замбуулинай дайдые, Нарата юртэмсын түбинүүдые шэнжэлхэ программатай зохилдуулагдажа, Үүрэй Солбон болон Галлей һолир хүрэтэр ниидхүүлэгдэхэ «Вега-1» гэжэ түбинүүд хоорондын автомат станци 1984 оной декабриин 15-да Советскэ Союзһаа табигдаба.

Совет эрдэмтэдэй дурадхалаар зохёогдоһон ниидэлгын тусхай зорилготой научна программаар Үүрэй Солбониие, Галлей һолирые шэнжэлхээр хараалагдана.

«Вега-1» — гэжэ станциин ниидэлгын түрүүшын шатада буулгагдадаг аппарадай туһаламжаар Үүрэй Солбоной атмосферые, үүлые, тэрэнэй нюрууе шэнжэлгые, Үүрэй Солбоной атмосферын ямараар хубилжа байдагые шэнжэлхэ тон шэнэ туршалгануудые хэхээр түсэблэгдэнэ.

Саашадаа «Вега-1» станци Галлей һолирой урдаһаа эльгээгдэжэ, тэрэнэй ниидэлгын траекториие түрүүшынхеэ шэнжэлхэ байна.

Совет эрдэмтэдтэй, конструкторнуудтай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй болон хүдэлмэришэдтэй хамта Австриин, Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын, Франциин, ФРГ-гэй ба Чехословакиин эрдэмтэд, мэргэжэлтэд научна аппаратура болон түхеэрэлгэнүүдые бүтээлгэдэ хабаадалсаһан байгаа.

«Вега-1» гэжэ станци Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одоной замһаа түбэнүүд хоорондын замда гаргагдаба.

Хэмжэлгэнүүдэй баримта мэдээнүүдэй ёһоор, ниидэлгын траекториин параметрнүүд хараалагдаһанда дүтэрхы юм. «Вега-1» гэжэ станциин бүхы түхеэрэлгэнүүд, научна аппаратура һайнаар хүдэлнэ.

Тус станци 1985 оной июниин тэн багта Үүрэй Солбоной оршондо хүрэхэ, 1986 оной март һарада Галлей һолирто дүтэхэнүүр гарахаар багсаагдана.

АЛМАҺАН ТҮЛИШӨӨР...

...гаа байгуулаг-
...эй ойе амжалта
... угтаһан Зэдын
...бденэй комби-
... туйлаһан ам-
...хан, арбан нэ-
...элэйнгээ дүрбэн
... даабарие бол-
...үм бэелүүлһэн
... баяртайгаар мэ-

...о хамгаалгын
... совет арадай
...тын 40 жэлэй
... дэлгэрһэн со-
...өөндэ эндэхи
... эдэбхитэйгээр
...дукци худалда-
... процент, воль-
...трат үйлэдбэ-
...үсэбые 100 про-
... Мүн тиихэдэ
...лэгшэдтэ эль-

гээхэ байгша оной арбан нэгэ һарын түсэбтэ даабарие 102,3 процент, вольфрамай концентрат үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбые 102,9 процент дүүргэжэ, тэдэнэр ээлжээтэ амжалта туйлаба.

Ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлһэнэй, үйлэдбэриин журам шангадхаһанай, хүдэлмэришэдэй бар хүсөөр хэгдэдэг ажал оньһожоруулһанай ашаар комбинадэй коллектив энэ амжалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Бүхыдөө табан жэлэй түсэбтэ даабарие болзорһоо урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн комбинат дотор үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тус мүрысөөндэ цех, участок, халаан, бригада бүхэн хам оролсонхой. Мүнөө эндэхи технологическа 14 участок, 82 бригада табан жэлэйнгээ даабарие дүүргэхэ дүтэлөө. Мүн автотранспортна цехэй түрүү жолоошон Валерий Корнеевич Иксын хүтэлбэрилдэг бригада арбан хоёрдохи табан жэлэй тоосоогоор ажаллана.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани дээрэ нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэ зүбшэн хэлсэжэ, алмаһан электрын элшэ хүсэ, түлишэ хэрэглэн жэлэй хоёр үдэр хүдэлхэ гэжэ шиидэбэ. Тодорхойлбол, П. И. Костылевой хүтэлбэрилдэг Холтоһоной уурхайн, А. И. Сергеевэй толгойлдог шанаржуулгын фабрикын, В. Г. Еранскиин ударидадаг Юнхэрэй уурхайн коллективүүд жэлэй хоёр үдэр алмаһан электрын элшэ хүсэ хэрэглэн хүдэлхэ юм. Мүн Н. В. Копыловой хүтэлбэрилдэг транспортна цехэй коллектив алмаһан дизельнэ түлишэ дээрэ хоёр үдэр ажаллаха.

Мүнөө энэ хүнгэн бэшэ зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула комбинадай хүдэлмэришэд бүхы нөөсэнүүдые хэрэглэн ажаллажа байнхай.

А. СЕРГЕЕВ,
комбинадай социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТОДОРНО

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, социалис мүрысөөн Тимлюйн цементын заводто үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ.

Горно цехэй Леонид Гаврилович Суворовой хүтэлбэрилдэг халаан үнгэрһэн долоон хоногой дүнгүүдээр эрхимлэжэ гараба. Тус халаанай хүдэлмэришэд һүүлэй долоо, найман хоногой туршадахи социалис мүрысөөнэй туг алдангүй, дээрэ үргэн ябана. Ээлжээтэ долоон хоногой хугасаа соо тэдэнэр 2 мянган тонно нэбёосхо хэрэглэгшэдтэнь эльгээһэн байха юм.

Клинкер үйлэдбэрилдэг цехтэ коммунист Владимир Васильевич Угрюмовэй ударидадаг халаанай коллектив мүрысөөндэ түрүүлбэ. Долоон хоногой түсэбтэ даабарида нэмээжэ, 284 тонно клинкер тэдэнэр үйлэдбэрилөө.

Цементын түүхэй эдэй цехтэ залуу коммунист Наталья Ефимовна Пичуевагай толгойлдог комсомол-залуушуулай халаан шалгарба. Түсэбһөө гадуур 289 тонно цемент тэдэнэр үйлэдбэрилэн гаргажа амжанхай.

С. БОГУСЛАВСКИЙ,
хүдөө бэшэгшэ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

«ТҮСЭБ ЗААБОЛ ДҮҮРГЭГДЭХЭ ЁҺОТОЙ...»

Хяагтын районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, бүхы совет арадтал адли, КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө шармайн ажалланад. Ажалша коллектив бүхэнэй хараалагдаһан түсэбтэ даабаринуудаа заатагүй дүүргэхын, хүдэлмэриин ашаг үрые, продукциин шанарые дээшэлүүлхын, үйлэдбэриин журам, эмхидхэл һайжаруулхын тула горитой оролдолго гаргагдана.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ предприятинуудай коллективүүд 29,8 миллион түхэригэй товарна продукци үйлэдбэрилэн гаргаха гэһэн жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо урид дүүргэхээр, продукци эльгээхэ хэлсээтэ уялгануудаа байгша оной декабриин 29-дэ дүүргэхээр хараалһан байна. Иигэжэ районой промышленна предприятинууд түсэбтэ даабариһаа гадуур 255 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха уялга абаа һэн.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ уламжалан, ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн 0,5 процентээр нэмээжэ хямдаруулха гэһэн тодорхой зорилго социалис уялгада оруулагдаа бэлэй. Энэ хадаа түсэбтэ нэмэлтэ болгон үгтэһэн партиин даабари мүн гэжэ бодотоор сэгнэгдээ һэн.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түгэсхэхы хаһадаа дүтэлжэ байхадань, хүдэлмэриингөө зарим тэды дүнгүүдые харьжа үзэхэ аргатайбди. Байгша оной 11 һарын хүдэлмэриин дүнгүүд район дотор социалис уялгануудай бүхыдөө урагшатайгаар дүүргэгдэжэ байһые элирхэйлнэ. Товарна болон нормативна сэбэр продукци гаргалгын түсэб тус тустаа 103, 102 5 процент бэелүүлэгдэһэн, продукци худалдалгын түсэб 103 процент дүүргэгдэһэн байна. Түсэбһөө гадуур 835 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргагдаа, 638 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа.

Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын, плавикова шпадай руднигай, Сүхын арһанай заводой, хилээмэнэй заводой, модо бэлэдхэлгын пунктын коллективүүд хүдэлмэриингөө нэгэ жэгдэ ябасые һуладуулнагүй, һараһаа һарада урагшатай ажаллана. Ушар тиимэһээ товарна продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые эдэ коллективүүд байгша оной декабриин хоёрдохи арбан хоногто гүйсэд дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой.

Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, промышленностьда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 3,5 процентээр ургаа. Район соо бүхыдөө промышленна продукциин өөрынь үнэ сэн 0,5 процентээр хямдаруулагдаа. Хүдэлмэрөө һайнаар эмхидхэлгын жэшээ дурдаха гэбэл, плавикова шпадай рудник, арһанай завод, ээрэлгэ-нэхэлгын фабрика болон модо бэлэдхэлгын пунктые нэрлэлтэй. Жэшээлхэдэ, плавикова шпадай руднигай коллектив арбан һарын туршада товарна продукци гаргаха, худалдаха түсэбөө тус-тустань 105, 108 процент дүүргэһэн, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 106 процент бэелүүлһэн, товарна продукциин өөрынь үнэ сэн хараалагдаһанһаа 98,2 процентдэ хүргэһэн байха юм.

Эдэ бүгэдэ һайшаалта баримтануудые дурдахада, ажалша коллективүүдтэ ябуулагдадаг эмхидхэлэй ба политическэ хүмүүжүүлгын-хүдэлмэриин нүлөөе абаһаар ойлгохоор.

Үйлэдбэридэ шэнэ, түрүү технологи нэбтэрүүлгэ, ашаг үрэ ехэтэй техникэ тодхолго, ажалай эмхидхэл һайжаруулхаар шэнэ аргануудые хэрэглэлгэ — эдэ бүгэдэ районой предприятинуудта гүйсэд бэелэлээ олоно. Жэшээлхэдэ, плавикова шпадай руднигай, шаржуулгын фабрикые, арһанай заводые һэльбэн шэнэлхэ, заһабарилха талаар хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһээр. Ажалай эрхэ байдалай һайжаруулагдахада, продукци бүри ехээр гаргагдаха, шанарынь бүри һайн болгогдохо жэшээтэй. Гансал байгша оной арбан һарын туршада районой предприятинуудта 200 мянган түхэригэй 76 шэнэ технологическа хэрэгсэл тодхоогдоһон байна. Илангаяа ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикада, хилээмэнэй 3-дахи заводто, арһанай заводто техническэ шэнэ түхеэрэлгэнүүд олоор табигдаа. Гэхэтэй хамта дүтын зорилгонуудаар хизаарлаад байха бэшэ, харин ерээдүйдэ, арбан хоёрдохи табан жэлэй хугасаада предприятинуудые һэльбэн шэнэлхэ, техническэ талаар зэбсэгжүүлхэ холын хараата программа зохёон табигдажа байнхай.

Продукциин шанарые дээшэлүүлхэ, түхэл янзыень шэнэдхэхэ, олон янзын болгохо тушаа бодомжолжо үзэнэбди. Мүнөө ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын гаргадаг 6 ондоо эдтэ гүрэнэй Шанарай тэмдэг олгогдонхой. 1981 ондо ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикада, удаань плавикова шпадай руднигта болон арһанай заводто бригадна аргаар хүдэлмэри эмхидхэлгэ нэбтэрүүлэгдэжэ, ажалда хабаадалгын коэффициент хэрэглэн, салин хүлһэнэй хэмжээн тодорхойлогдодог болоо һэн. Мүнөө үедэ предприятинуудай хүдэлмэришэдэй хахадһаа олониинь хамтын подрядай гуримаар хүдэлнэ, бусадшье предприятинуудта энэ гурим нэбтэрүүлхэ талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана. Бригадна аргаар хүдэлмэри эмхидхэлгэ, ажалда хабаадалгын коэффициент хэрэглэлгэ хадаа үйлэдбэриин ябасада, гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэлгэдэ, продукциин шанарые дээшэлүүлгэдэ, түүхэй эд, полуфабрикат ба дулаанай, элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые алман арьбалалгада, хоорондоо эбтэй зэтэйгээр хүдэлэлгэдэ эгээл һайн нүлөө үзүүлдэг жэшээтэй.

Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын дээдэ гарай хүдэлмэришэдэй олон станок дээрэ хүдэлжэ эхилһэн ушарынь дэмбэрэлтэй. Энэнь ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ сэхэ нүлөөлөө бшуу. Коммунист, фанговщица Л. П. Яковенко 1983 оной апрель һарада табан жэлэйнгээ хубиин уялга, даалгаринуудаа дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн. Байгша табан жэлэй дүүрэтэр продукци гаргаха талаар үшөө хоёр табан жэлэй түсэб дүүргэхэб гэжэ тэрэ уялга абаһан байна. Түрүү зэргэдэ жагсаһан Л. П. Яковенкын үүсхэлые кадрова олон хүдэлмэрилэгшэд халуунаар дэмжээ. Мүнөө эдэнэй 31-ниинь табан жэлээ түгэсхэжэ, эрхимлэгшэдэй тоодо ороо. Иимэ хүдэлөөнэй дэлгэрһэнэй ашаар кадрнуудаар дуталдадаг предприятиин коллектив үнгэрһэн арбан һарада продукци гаргаха түсэбөө 108 процент дүүргэжэ шадаба. Социалис мүрысөөнэй эршэ дэлисые үргэдхэлгэ, һара бүридэ, квартал бүхэндэ дүнгүүдыень гаргалга абаһан уялгануудай дүүргэлтые хинан шалгалга үндэр хэмжээндэ табигдаха зэргэтэй. Илагшад урмашуулагдажа, мүрысөөнэй ябаса тухай мэдээсэл саг үргэлжэ соносхогдожо байдаг. Түрүүшүүлэй ажалай онол аргануудые дэлгэрүүлхэ, залуу хүдэлмэрилэгшэдые тэдэнэй жэшээ дээрэ һургаха талаар оролдолго гаргагдана. Жэшээлхэдэ, фабрикада «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ», «Мастер-шадабаритан» гэһэн конкурснууд заншалта болонхой.

Кадрнуудые һурган хүмүүжүүлхэ, мэргэжэлэйнь шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Районой предприятинуудта үнгэрһэн арбан һарын туршада 130 залуу хүдэлмэришэд бэлдэгдээ, 90 шахуу хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлээ, хоорондоо холбоотой мэргэжэлнүүдые шудалаа.

Партиин райкомой зүгһөө хүтэлбэрилхы кадрнуудта онсо анхарал хандуулагдадаг юм. Үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, ажалша коллективэй үүргые дээшэлүүлгэдэ эмхидхэлэйнгээ хүдэлмэриие зорюулнабди. Зарим хүдэлмэрилэгшэдэй өөрынгөө уялгануудта хангалтагүйгөөр хандахадань, эрид хэмжээнүүдые абаха саг гарана. Ушар иимэһээ Наушкын мяханай комбинадай, пивын заводой директорнүүд Г. Д. Гомбоев, М. Д. Чимбеев гэгшэд хүтэлбэрилхы уялгануудһаа сүлөөлэгдэһэн байна.

Дутуу дунданууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үшөө олон. Һара бүри 2—3 предприяти гээгдэгшэдэй тоодо ороно, урагшагүйдэнэ. Хэрбээ предприятиин бүхыдөө түсэбөө дүүргээшье һаань, зарим цех, участок, бригада болон халаанууд хангалтагүйгөөр, хайша хэрэгээр хүдэлжэ, коллективэйнгээ нэрэ хүндые буурууулна. Пивын завод, мяханай комбинат энэ жэлдэ һанаһанда яашье хүрэхэгүйгөөр ажаллана, холимог тэжээлэй, тоһо-сырэй заводууд зарим һарануудта бирагүй дүнгүүдые харуулна. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые тоолоходоо, түсэб дүүргэлтэдэ һаад тойбо ушаруулдаг шалтагаануудые дурдамаар. Жэшээлхэдэ, холимог тэжээлэй заводойхидой бэлэн продукцияа ашахадань, хэрэгтэй вагонуудые түмэр замшад заримдаа үгэнэгүй. Мүн лэ энэ заводто ба барилгын материалнуудай участогта түүхэй эд, материалнууд саг соогоо оруулагданагүй, мяханай комбинадта үүсэлэгдэхэ мал хүршэ ажахынуудһаа саг болзортоо асарагданагүй гэхэһээ эхилээд, шалтагаан ухашалаа һаа, олон ааб даа.

Эдэ бүгэдын хараада абтаашье һаа, зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд түсэб дүүргэлгын түлөө харюусалгаа бодотоор мэдэрнэгүй, гээгдэнги байдалһаа гарахын тула саг дары хэмжээнүүдые абанагүй, ажалай эмхидхэлые һайжаруулха талаар хүсэеэ элсүүлнэгүй гээд сэхэ руунь хэлэмээр. Нөөхил шалтагаанаа дурдаад лэ, хүшэр байдалһаа яагаад гарахаб гэһэн арга хурга тухай бодомжолдоггүй хүтэлбэрилэгшэд үүсхэл багатай эмхидхэлшэд мүн. Ушар иимэһээ технологическа хэрэгсэлнүүдэй зогсохо, хүдэлмэриин сагай миин һалаха, ажалай журам ҳазагайруулха ушарнууд али олон үзэгдэнэ гээшэ. Алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэл үшөөл һула, энэ талаар харуулан ойлгуулгын зүйлнүүд һайса хэрэглэгдэнэгүй. Зарим жэжэ предприятинуудта ажалшадай экономическа һуралсал эмхидхэлгэ, социалис мүрысөө дэлгэрүүлгэ тон ханалтагүй байдалда оронхой.

Промышленностиин, транспортын, барилгын ба ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай 1984 оной түсэбтэ даабаринуудаа, социалис уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэжэ байһаниинь жэлэй эхинһээ КПСС-эй райкомой саг үргэлжын хиналта доро байгаа. Мүнөө үедэ районой промышленна предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ээлжээтэ заседани дээрэ нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэдэ бүримүһэн анхаралаа хандуулна, экономикын хүгжэлтын амин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ ажалшадай дунда дэлгэрнэ. «Бүхы хараалагдаһан түсэбые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар нарин нягта, залан сэхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ гол зорилго табигдана. Түсэб заабол дүүргэгдэхэ ёһотой, харин арга боломжотой газарнуудта үлүүлэн дүүргэгдэхэ зэргэтэй гэһэн асуудал табигдана» гэһэн нүхэр К. У. Черненкын үгэнүүд манай хүдэлмэриин гол шэглэл боложо үгэнэ.

Бүхы предприятинуудай мүнөө урдаа иимэ зорилго табинхай: 1985 ондо хоёр үдэрынь алмаһан материал, түүхэй эд болон түлишэ хэрэглэжэ хүдэлхэ. Партиин ЦК-гай экономическа асуудалнуудаар табиһан эрилтэнүүдые дүүргэхэ, табан жэлэйнгээ түсэб урагшатай бэелүүлхэ арга боломжо манда гүйсэд бии гэжэ тобшолмоор.

Н. ЧИМИТОВ,
КПСС-эй Хяагтын районой секретарь.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУД

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй элүүрые хамгаалгын ба социальна хангалгын талаар саг үргэлжын комиссиин ээлжээтэ заседани боложо, Мухар-Шэбэрэй райондо амбулаторно-поликлиникын туһаламжа сааша-дань хүгжөөхэ талаар нютагай Соведүүдэй ябуулдаг хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо В. Г. Гармаева, районой больницын ахамад врач В. Е. Иванов гэгшэд заседани дээрэ тоособо. Республикын элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо К. Ж. Маланов, республикын Верховно Соведэй депутадууд А. И. Плотников, М. И. Рябов гэгшэд тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Верховно Соведэй барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностиин талаар саг үргэлжын комиссиин заседани боложо, район доторoo худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын объектнүүдые хэр зэргэ барижа, ямараар ашаглалгада оруулжа байдаг тухай Железнодорожно райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо А. М. Майоровагай тоосоое шагнаба. Энэ асуудалаар республикын барилгын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. М. Прохоров нэмэлтэ элидхэл хээ. Тиихэдэ прибор бүтээлгын нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо Б. И. Андресюк, ЛВРЗ-гэй начальнигай орлогшо В. Г. Ларионов, авиационно заводой директорэй орлогшо В. В. Артомонов, республикын худалдаа наймаанай министерствын РСУ-гай начальник К. Г. Ванданов, түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальнигай барилгын талаар орлогшо М. М. Изюмцева гэгшэд тэдэ объектнүүдые барилга тухай һанамжа, дурадхалнуудаа хэлээ. Тэрэшэлэн Верховно Соведэй депутадууд С. М. Антонов, А. Д. Чукаев, Г. О. Борисов гэгшэд шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэбэ.

Бэшүүрэй районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо А. Е. Каурова Верховно Соведэй хуули һанамжалан дурадхадаг саг үргэлжын комиссиин заседани дээрэ эрхэтэдэй гомдол бэшэгүүд ба дурадхал тушаа ямар хүдэл... ябуулдаг тухайгаа хө... үгэбэ. Буряадай АС... Верховно Соведэй депута... А. А. Баднев, К. А. ...ников гэгшэд үгэ хэлэ... шүүмжэлхы ажаглалт... дые хэһэн байна.

Тэрэшэлэн республ... Верховно Соведэй саг... гэлжын бусад комисс... дай заседаниинууд бо... шухала асуудалнуудые... шэн хэлсэбэ.

С. ДОРЖИ...

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

ДАМДИН БААБАЙН ЖЭШЭЭ

Дамдинай эсэгэ нютаг нугадаа хүндэтэй, мэдээжэ хүнүүдэй нэгэн һэн. Тэрэ һайн модошо ба түмэршэ дархан бэлэй. Түнхэнэй аймагай Жэмһэг нютагта эгээл түрүүшын коммунын эмхидхэгдэхэдэ, Лопсон Эрдынеев түрүүшүүлэй тоодо гэшүүниинь боложо ороод, хамтын ажахыда хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдые хэжэ эхилһэн юм...

Мүнөө тэрэнэй хүбүүн — Дамдин эсэгынгээ мүрөөр нэрыень нэрлүүлжэ, хүндыень алдаршуулжа ябадаг. Дамдинай үшөө Жэмһэгэй долоон жэлэй һургуулида һуража байхадань, техникэдэ дуратайнь мэдэгдээ бэлэй. Сүлөөтэй сагтаа тэрэ комбайн, тракторнуудай хажууда гүйжэ ерээд лэ, энэ тэрэ юумэ һурасагаан байха. Һүүлдэнь гэртээ ерэжэ, бүтээжэ байһан нааданхай тракторта янза бүриин сад түмэр хайшалжа хададаг, гоёодог һэн гээд, тэрэ үедэ трактор агтые жолоодожо ябаһан Бадма Шойжоловна Сыренова мүнөөшье хөөрэдэг гээшэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн дүүрэжэ, хүбүүд нютагаа бусажа ерээд, дайнай үедэ гээгдэлдэ ороһон ажахыгаа бодхоолсожо эхилээ һэн. Тэдэнэр эндэшье хаба шадалаа гамнангүй, габшагай шангаар ажаллаа. Урдань колхозой түрүүлэгшээр, түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлһэн Дамба Манзаракшеевич Ангархаев түрэл нютагаа бусажа ерээд, Охор-Шэбэрэй тракторна бригадые даагшаар ажаллаһан байгаа. Тиихэдээ Дамба Манзаракшеевич Дамдиниие обёоржо, тэрэниие али болохоор дэмжэдэг һэн. Залуухан хүбүүнэй ажалша бэрхые, техникэдэ дуратайе ойлгоһон тэрэ суг хүдэлдэг механизаторнуудтаа хандажа:

— Энэ үхибүүе бү гасаалагты. Түмэр түдэгэдэ дүйтэйл хүн болохо байха. Хожомой сагта таанадһаа үлүүшье боложо магад,— гэхэ.

Ажабайдалай баян намтартай бригадир иигэжэ хэлэхэдээ, алдуу хээгүй байшоо. Дамдин хүбүүн долоодохи класс дүүргэмсээрээ колхозой правлениин зууршалгаар комбайнернуудай курсада һурахаяа ошоо һэн. Тэрэ Элхиин механизаторнуудай һургуулида һуража, олон мэргэжэлтэй механизатор болоһон намтартай.

Үнэмшэлгэ гартаа абаад, хүдэлжэ эхилһэн түрүүшын үдэр хүндэ удаан мартагдадаггүй. Иимэ түрүүшынгээ үдэрые Дамдин комбайнаа заһабарилжа эхилһэн. Урдань аха нүхэдтэеэ мотоор заһабарилжа үзэһэн хадаа тэрэ балайшье ехэ ядаагүй. Шадамар бэрхэ, һүбэлгэн ухаатай тула энэ тэрэ детальнуудыень тааруулжа байгаад, Дамдин богонихон болзор соо комбайнаа заһажархёо. Таряа хуряалгын үедэ тэрэнь эбдэржэ, эзэеэ аягүй байдалда оруулаагүй. Иигэжэ Дамдин түрүүшынгээ жэлдэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаһан байгаа.

«Коммунар», «Сталинец-6», «С-4», «СК-3», «СКД-5,6» гэһэн түхэлэй комбайнуудые жолоодожо, дүршэл ехэтэй комбайнер болоо һэн ааб даа. Теэд тэрэ ганса таряа хуряагаа бэшэ, харин тракторта хүдэлжэ, газар хахалха, таряа тариха гэхэ мэтые дууһан хэһэн байха. Хаанашье ажаллахадаа, түрүү механизаторнуудай тоодо ябадаг һэн.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Дамдин Эрдынеев Саянай совхоздо хартаабхашанаар хүдэлнэ. Зуун гектар газарайнгаа гектар бүриһөө жэл бүхэндэ 100—140 центнер хартаабха хуряадаг. Үбэлдөө хартаабхынгаа поли дээрэ саһа тогтоожо, хабартаа наг шэбхэ поли дээрэ тараана, газарайнгаа хүрьһэ шаржуулна. Эдэ бүхы ажалаа техническэ болзор соонь хэдэгынь эгээн шухала юм. Гэхэтэй хамта Дамдин Лопсоновичой даажа абаһан техникээ нарин нягтаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэдэг, түлишэ тоһодолгын материалнуудые ехээр алмадаг байха юм.

1963 ониие Дамдин Лопсонович мартадаггүй ёһотой. Энэ жэлдэ тэрэ партиин гэшүүндэ абтаа һэн. Мүн энэ жэлдэ Д. Л. Эрдынеевтэ республикын габьяата механизатор гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн тэрэ «талынгаа онгосые» дахинаа жолоодожо, зургаа мянга гаран центнер таряа сохиһон байха юм. Жэлһээ жэлдэ иимэер лэ хүдэлжэ байһан механизатор Дамдин Лопсонович Эрдынеев 1973 ондо Октябриин Революциин ордеор шагнагдаһан бэлэй.

Коммунист Д. Л. Эрдынеев ажахынгаа отделениин механизаторнуудай дунда хүмүүжүүлхы хүдэлмэри ябуулдаг, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй материалнуудые нүхэдтөө тайлбарилан ойлгуулхые оролдодог байна. Тэрэ һайн һурган хүмүүжүүлэгшэ, өөрынгөө ажалаар болон ажабайдалаар залуушуулда жэшээ харуулан ябадаг хүн. Ажахын залуу механизаторнууд бултадаа шахуу тэрэнэй шабинар гээ һаамнай, алдуу болохогүй байха. Гэдэнь багшатаяа мүнөө мүрысэн хүдэлжэ ябадаг. Тиихэдэ Дамдин Лопсоновичой ехэ Лопсон хүбүүн совхозойнгоо МТМ-е даагшаар хүдэлнэ. Эсэгынь намтар тэрээндэ һургаал, заабари болонхой.

Мүнөө Дамдин Лопсонович Эрдынеев луговодуудай звеное хүтэлбэрилнэ. Үнгэрһэн хабар бүлүүр станциин машинистнүүд Д-Н. Ж. Гыргенов, луговодууд М. З. Таханов, Ш. Е. Лодоев гэгшэдтэй суг хүдэлжэ, горитой хэмжээнэй ажал бүтээгээ. Гурбан зуугаад гектар газар бага бэшэ даа. Тэрэнэй гектар бүридэ дунда зэргээр 700—800 кубометр уһан лаб хэрэгтэй. Байгша жэлдэ тус совхозой 3-дахи отделениин уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө 27—29 центнер үбһэн хуряагдаа.

Үбһэ хуряалгын үедэ Д. Л. Эрдынеевэй даадаг звено 7000 гаран центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряажа, түрэл совхоздоо тушаагаа. Түсэбынь 5800 центнер байгаа юм. Тэрэнэй шабинар звенонуудые даагшанар, Ажалай Алдар Солын III шатын ордента В. Д. Даргуев 4000 гаран центнер, Охор-Шэбэрэй найман жэлэй һургуулиин үйлэдбэриин бригадые даагша Ц. Л. Дармаев 107 гектар талмай дээрэһээ 2518 центнер үбһэ хуряажа абаа. Иигэжэ эдэ нүхэдэй габшагай ажалай ашаар байгша жэлдэ, 1983 онойхитой сасуулбал, холо ехэ, түсэбэй ёһоор 19660 центнер бэлэдхэхэ аад, 29609 центнер бэлэдхэгдээ.

Энэ туйлагдаһан ехэ амжалтада коммунист Д. Л. Эрдынеевэй хубита ехэ.

Б. БИРБАЕВ.

ШАГНАЛ...

Үйлэдбэриин үндэр ... дые туйлаһанайнь түлө... хеэ холбооной үйлэдб... техническэ управлениин... гуулагдаһаар 50 жэлэй... гүйсэһэнтэй дашарамд... хэлхээ холбооной Зэды... онно узелай начальник ... сандр Васильевич **Дос...** хэлхээ холбооной Барг... районно узелай Барг... Адагай хэлхээ холбоон... делениин начальник ... Иванович **Михайловые,** Үдын городской телег... телефонно станциин э... монтернуудай бригадир ... Кирилловна **Мушановае,** Үдын почтамтын участо... чальник Евгения Аристо... **Павловае,** хэлхээ хол... Сэлэнгын районно узел... чальник Евгения Григо... **Соловьевае,** почто ... Улаан-Үдын отделениин ... холбооной оператор ... Дмитриевна **Хапхаевае** ... дай АССР-эй Верховно ... дэй Президиум **Хүнд...** **грамотаар** шагнаба.

* * *

Худалдаа наймаае хү... хэрэгтэ габьяатай бай... түлөө СССР-эй ой м... целлюлозно-саарһанай ... модо болбосоруулгын ... мышленностиин хүдэлм... дые хангалгын Буряад... равлениин начальнига... логшо Егор Никифоро... **митровтэ Буряадай А...** **худалдаа наймаанай г...** **хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн ... нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Худалдаа наймаае х... хэрэгтэ габьяатай бай... түлөө СССР-эй ой м... целлюлозно-саарһанай ... модо болбосоруулгын ... мышленностиин хүдэлм... дые хангалгын Буряад... равлениин Шулуутайн... ын ахалагша эконом... иса Алексеевна **Ива...** **Буряадай АССР-й** **экономист** гэһэн нэрэ... олгогдобо.

* * *

Республикын түмэр ... транспортда удаан са... аша үрэтэйгээр ажалла... түлөө, түрэһөөр 60 на... сэһэнтэйнь дашарамду...

Зүүн-Сибириин түмэ... май Улаан-Үдын отд... хиналта болон гүй... талаар ахалагша ин... Владимир Петрович ... **вые Буряадай АССР-...** ховно Соведэй Пр... **Хүндэлэлэй грамотаар** ... ба.

БЭРХЭ ТОКАРЬ

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин Сэлэнгын дистанциин мастерскойнуудай коллектив бүтээсэ ехэтэй ажал хэрэгээрээ мэдээжэ болонхой. Энэ эбтэй эетэй коллектив олон жэлдэ хүдэлжэ байһан дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэнхэй.

Тэдэнэй дундаһаа 31 жэлэй туршада токарёор хүдэлжэ ябаһан Михаил Степанович Леонюк гэгшые нэн түрүүн нэрлэмээр. Абаһаар тэрэ оператор, слесарь болон дефектоскопистын мэргэжэлдэ өөрыгөө туршаһан юм. Хожомынь наһанайнгаа мэргэжэл болгон токариин ажалда ороһон юм.

— Бүхэли үдэртөө станогой хажууда зогсожо, захилнуудые дүүргэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа, —гэжэ М. С. Леонюк хэлэнэ.— Тиигэбэшье мэргэжэлдээ дуратайб. Энэ ажалгүйгөөр ажабайдалайм удха шанар дүүрэн бэшэ байха һэн ха.

Нүхэр Леонюк залуушуулые ажалдаа дуратайгаар, хамтын зөөридэ эзэн ёһоор хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ һүбэлгэн ухаамгай, техникэдэ дуратай, эрдэм мэдэсэтэйшье залуу хүбүүд эндэ олон болонхой.

Предприятиингаа захиргаанай зүгһөө баяр баясхаланда оло дахин хүртэһэн, уралан нарижуулгын 15 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн Михаил Степанович мүнөөшье ашаг үрэтэйгөөр ажаллаһаар.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь М. С. Леонюк.

М. СУТУРИНАЙ фототекст.

БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТА

«Жилгражданстрой» трестын барилгашадай гурбан бригада табан жэлэйнгээ түсэбүүдые сум дүүргээ. Жэшээлхэдэ, барилга-хабсаралгын 4-дэхи управлениин Виктор Андреевич Находкиной хүтэлбэрилдэг ажахын-тоосооной комплексно бригада 3 жэл 7 һарын туршада табан жэлээ дүүргэһэн тухайгаа байгша оной август һарада мэдээсээ һэн. Эбтэй эетэй энэ бригадын гэшүүд Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсэдэхи худалдаа наймаанай объектнүүдые, олон дабхартай гостиница, горгүйсэдкомой капитальна барилгын таһагай захилаар хүүгэдэй саадые барилгада хабаадаа юм.

Тиихэдэ 3 жэл 10 һарын туршада табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн Петр Павлович Григорьевой бригадые нэрлэлтэй. Эдэмнай 1-дэхи СМУ-гай шулуушад мүн. Трамвайн управлениин хамтын байра, мүн трестын барилгашадай нүүжэ орохоор 120 квартиратай гэр барилга дээрэ хүдэлжэ, онсо шударгы ажалаараа шалгарһан габьяатай.

Улаан-Үдэ хотодо сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые барилга дээрэ урагшатай ажаллажа байһан Геральд Николаевич Смирновой бригада трестын колективүүд сооһоо мүн лэ эрхимлэжэ, табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ амжаа.

Агуу Илалтые угтуулан габшагай ажалай вахтада жагсаһан барилгашад эдэ амжалтануудаа арьбадхаха зорилготой.

Е. ЛОГИНОВА.

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО ЛВРЗ-һ...

МЭДЭЭСЭНЭ

1985 ОНОЙ ТООСООГ...

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө эрмэлзэл түгэс ажаллажа байнхай. Байгша оной гурбан кварталай туршада түсэбһөө гадуур 6 локомотив, 53 электродвигатель, 100 гаран мөөри заһабарилагдаа, 150 тонно үнгэтэ металл шудхагдаа, бусад олон продукци үйлэдбэрилэгдөө. Энэ хэрэгтэ завод дотор үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй нүлөөн ехэ.

Энэ амжалтада заводой түрүү цех, участок, бригада бүхэнэй оруулһан хубита горитой. Локомотив хабсаралгын, локомотивай мөөринүүдые бүтээдэг, булад шудхалгын, модельнэ цехүүдэй коллективүүд байгша оной бүтээсэ ехэтэйгээр ... Жэшээлэн хэлэбэл, бу... халгын цехэй мастер... Волковой хүтэлбэрилд... стогай коллектив байг... арбан нэгэн һарын ... даабариие болзорһоо ... дүүргэһэн байха юм. ... түсэбэй ёһоор 11920 ... бүтээхэ ёһотой һаа, ... дээрээ 12580 һайн ... деталь хэрэглэгшэдтэ ... гээ. Тус цэхэй олонхи... мэришэдэй ажалай ка... дээрэ арбан нэгэдэх... жэлэй түгэсхэхы жэл... нүүд һубарилдан ... Онсолбол, хүдэлмэри... Багин, И. Афанасьев, ... фьев, Ю. Перевалов, ... лянко, А. Курлянчик, ... доломов гэгшэд 198... март һарын тоосоого... лэнэд.

ШАНАРАЙ ТҮЛӨ...

Гаргадаг продукцияа эрхим шанартайгаар тушаахын түлөө мүрысөөн заводой хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрэнхэй. Мүрысөөн гурбан шатада үнгэрэгдэдэг байха юм. Хэдэн жэлэй туршада продукцияа түрүүшын харалгаар тушаадаг хүдэлмэришэн шанарай хубиин тамгатайгаар ажаллаха эрхэдэ хүртэдэг. Эндэһээ уламжалан шанарай хубиин тамгатай хүдэлмэришэн саашадаа «Шанарай талаар эрхимлэгшэ», «Уран гартай мастер» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэхэ эрхэтэй болодог. Дээдэ гарай, шадабари ехэтэй иимэ хүдэлмэришэдэй ... да бүлэг хүдэлмэри... мэбэ. Эдэмнай хэд ... локомотив хабсаралгы... түрүү слесарьнууд ... фоломеев, В. Керенск... мотив бүридхэн хаб... цехэй хүдэлмэришэн ... нов, вагон хабсарал... хэй М. Ветров, А. П... ский, дизельнэ цехэй ... нин, Г. Горюнов, эл... шинна цехэй расточни... мин, инструментальна... Г. Семенов, модельн... фрезеровщик П. ... гэгшэд мүн.

В. АРШАГ...

Совет орон дотор

ГАЗАРАЙ ҮРЭЖЭЛ ҺАЙЖАРУУЛНА

МОСКВА. Үбэлэй һарануудташье таряалангай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэри таһалданагүй. Олохон районуудай таряашад хужартай газарые избёосхоор шанаржуулха хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулна.

Агрохимическэ албанай тоо бүридхэлэй мэдээнүүдэй ёһоор, ороной таряалангай дүрбэдэхи гектар бүхэниинь хужартай юм. Эдэ газарай үрэжэл муутай дээрэһээнь, үтэгжүүлгэ ехээр оруулха хэрэгтэй болодог. Харин тэдэниие хужартай хүрьһэндэ оруулхада, минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй ашаг үрэнь ехээр доошолдог. Тиимэһээл таряашад хужартай газарые избёосходохо хэрэгтэ иимэ шухала үүргэ олгоно бшуу.

Хүдөө ажахые избёосхын материалаар хангаха, тэрэнэй шанарые һайжаруулхын талаар шухала хэмжээнүүд Эдеэ хоолой программа дотор хараалагданхай. Мүнөө жэлдэ РСФСР-тэ 4 миллиоһоо дээшэ гектар талмайда химическэ мелиораци үнгэргэгдөө.

Россиин Хара бэшэ хүрьһэтэй нютагуудай таряашад мүнөө жэлдэ 3,7 миллион гектар талмайе избёосхоор шаналжуулха болоно. Нэгэ гектарта 6 тонно хүртэхөөр избёосхо оруулагдана.

Москва шадарай таряашад энэ талаар бага бэшэ юумэ хэнэ. Эндэ жэл бүри 230—250 мянган гектар талмайда избёосхо оруулагдажа, таряашад ороһоной ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса абадаг. Ленинградска областьдо, Мариин АССР-тэ хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана.

Гэбэшье зарим газарта газарай үрэжэл һайжаруулха нөөсэнүүдые шадамараар хэрэглэнэгүй. Рязанска, Костромской, Ярославска, Кировскэ, Свердловско, Пермскэ областьнуудай, мүн тэрэшэлэн Удмуртын АССР-эй ажахынуудта энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

ЗАЛУУШУУЛАЙ АМЖАЛТА

ГУКОВО (Ростовско область). «Гуковуголь» нэгэдэлэй Ленинскэ комсомолой 60 жэлэй нэрэмжэтэ шахтын горнягууд жэлэй эхинһээ хойшо 3 миллион тонно антрацит малтажа, предприяти проектээр хараалагдаһан хүсэндөө болзорһоо хоёр жэлээр урид хүргэгдэбэ.

Комсомолой бүхэсоюзна габшагай барилга дээрэ тус уурхайе болзорһоонь урид ашаглалгада оруулхын түлөө хүдэлөө үүсхэһэн В. Кузменьковой даадаг комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд «3.000.000» гэжэ тоо бэшэгдэнхэй хэмхэрдэһэ газар дээрэ гаргаһан байна.

Нэгэ үедэ эндэхи хүдэлмэриин график буруу хүрэхөөр болоод байһан юм: нүүрһэнэй үе уһанда абтаһан, хатуу байгаа бшуу. Энээниие хараада абажа, мэргэжэлтэд сүүдхэдэ 400 тонно нүүрһэ малтаха нормо тогтооһон юм. Харин 1986 оной эсэс тээшэ предприяти проектээр хараалагдаһан хүсэндөө хүргэгдэхэ гэжэ хараалагдаа һэн.

Харин залуу горнягуудай коллектив саг ахиха гэжэ шиидэһэн байгаа. Шахтернууд комплексно бригадануудые эмхидхээд, уралан нарижуулагшадай шэнэдхэн һайжаруулһан түхеэрэлгэ дээрэ хүдэлдэг болоо. В. Кузменьковой болон тэрэнэй нүхэдэй жэшээгээр 11 бригадын зургааниинь сүүдхэ бүри мянга ба тэрээнһээ дээшэ тонно түлишэ малтана.

Иигэжэ ажалай илалта шэрээгдэнэ. Түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо тус шахтада 10 миллионһоо дээшэ тонно антрацит, түсэбһөө гадуур нэгэ хахад миллиониинь малтагдаа юм.

ФЕРМЭНҮҮД ШЭНЭЛЭГДЭНЭ

КАЛУГА. Калужска областиин Дзержинскэ районой Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз эгээл химда гахайн мяха үйлэдбэрилнэ. Хүршэ ажахынуудтай сасуулхада, эндэ гахайн мяханай центнер бүхэндэ гурбанай нэгэ хубяар бага мүнгэ зөөри гаргашалагдадаг. Гахайн фермэнүүдые һэльбэн шэнэлһэнэй ашаар иимэ үрэ дүн туйлагдаа.

Хуушан байрануудые шэнэлхэдэнь, урдынхиһаа һураггүй олые —табан мянган гахан байлгаха аргатай болоо һэн. Колхозой мэргэжэлтэдэй фермэ дээрэхи хүдэлмэриие үргэлжэ оньһожоруулхадань, гахайшадай бригадые сүлөөлхэ арга олгоо.

«УЛААН ТУГАА МАНДУУЛhАН ҮҮГАН МАНАЙ ДИВИЗИОН...»

Буряадай морин сэрэгшэдэй hургуулиин байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойдо

эр Буряадай морин сэрэгшэдэй hургуулиин байгуулагдаhаар 60 жэл гүйсэбэ.

Революционно Сэрэгэй Союулэгшын орлогшо М. В. Фрунзабилгатай приказ 1924 оной 18-да гаража, младша кооставые бэлдэлгын Буряадай рэгэй hуралсалай-строевой hурлдээ hэн. Буряадай кавалерийин бии бололго республикын удха шанартай үйлэ хэрэг юм.

олониитын дунда Улаан кавдивизион гэжэ суурхаhан идэhэн сэрэгэй кавалерийскэ лдар габьяань олондо мэдээ-

Буряадай морин сэрэгшэд 1929 ондо КВЖД-гэй байлдаанда түрүүшынгээ шанга шалгалта гараhан намтартай. hүүлдэнь Хасан нуурай дэргэдэ [1938 он], Халхын голой тулалдаанда [1939 он], сагаан финнүүдтэй болоhон байлдаанда [1939—1940 онууд], тэдэнэр баатаршалга харуулаа. Мүн Буркавполкдо хүмүүжэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ фашис булимтарагшадтай эрэлхэгээр тэмсэhэн онсо габьяатай. Арадай ажахын алишье hалбарида ажалай ульгэр жэшээ харуулан алдар солотой ябаа.

Манай газетын редакци Буркавчастиин 60 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан, «Түхэреэн стол» hаяхан үнгэргэбэ. 1924—1938 онуудай хоорондохи элдэб үедэ Буркавдивизиондо алба хэээн Социалис Ажалай Герой Ж. Б. Ванкеев, Социалис Ажалай Герой уран зохёолшо Ц. Н. Номтоев, партиин, ажалай болон дайнай ветеранууд П. С. Борисов, И. Н. Мададаев, Р. Т. Рабданов, И. М. Туманов гэгшэд энэ хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

«Түхэреэн столой» саана болоhон уулзалгые манай газетын редактор Р. Б. Гармаев нээбэ. Удаань Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай доцент, түүхын эрдэмэй кандидат А. Г. Гуружапов Буркавчастиин 60 жэлэй ой тухай дэлгэрэнгыгээр, hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Мүноо «Түхэреэн столой» саана болоhон хөөрэлдөөе уншагшадай анхаралда дурадханабди.

СССР-эй РЕВОЛЮЦИОННО СЭРЭГЭЙ СОВЕДЭЙ ПРИКАЗ

1924 оной декабриин 18. № 1545 Москва хото.

1. 5-дахи Кубанска тусхай кавалерийскэ бригадын дэргэдэхи младша командна составые бэлэдхэлгын Буряад-Монголой национальна hургуулиин штадые хүсэндэнь оруулха.

2. Нэрлэгдэhэн хэмжээ ябуулгада хэрэглэгдэхэ гаргашые Наркомвоенморой байгша оной сметэдэ оруулха.

СССР-эй Революционно Сэрэгэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо М. В. ФРУНЗЕ.

1935 оной декабрь соо албанhаа табигдаа бэлэйб. Болзорhоо гадуур албанда үлыш гэжэ дуудадаг, идхадаг hэн. Үлэхэшье байгааб. Харин эгээл тэрэ үедэ Буряадай гигант сэдьхэл бодолыень дууhан эээлhэн, үдэрэйм hанаан, hүниин зүүдэн болоод байгаа ха юм. Энэл предприятитай хахасашагүй хани болохо гэhэн заяамни татаа гээшэ ааб даа. Түрүүшээр түсэблэлгын-экономическа таhагта хүдэлдэг болоо hэм. Хүдэлжэ байха үедэмшье жэл бүри сэрэгэй hуралсалда татадаг бэлэй. Дайн байлдаанай зүүн зүгэй театр тэрэ үедэ бии болоод байгаа. Уданшьегүй Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн эхилшэбэ. Сэрэгэй билет барюулаад лэ, тэды сагта Шэтэдэ байхаш гэбэ. Гэртээшье дуулгаагүйб, мүнгөөшье абажа үрдеэгүйб. Тиигээд зургаан жэл соо тагнуулшанаар зүүн хилэ дээрэ алба хэжэ, тагнуулай талаар полкын командирай орлогшо ябааб.

Японтой дайнай эхилхэдэ, Маньжурай хилэ дээрэ байгаа hэмди. Аргунь мүрэниие гаталаад, урда зүг руу шэглэбэбди. Хуурай хооhон тала. Балга уhаншьегүй. Харгышье харагданагүй. Хэдэн сүүдхэ соо уhагүй ябаа бэлэйбди. Үглөөнэй шүүдэрые бүдтэ шэнгээгээд, тэрэнээ бажуужа, хэдэн дуhал гаргаа болоод, тэрэнээ каска сооhоо долёохош. Үшөө Хайлар хотын шудхамал шулуун хана добтолhоноо, япон генерал Охирын дааhан бүлэглэлэй сэрэгшэдые плендэ абаhанаа hанагшаб. Хэды хүндэ хүшэр, ядарал зоболонгоор халиhан саг байбашье, мүнөө үедэ эдэ бүгэдэеэ hанахадам, сэхэл hонин байдаг. 1947 ондо армиhаа табигдаа hэм.

(Түгэсхэлдэнь Р. Т. Рабданов Маньжурай Харбин хотодо баатарай үхэлөөр унаhан совет сэрэгшэдтэ табигдаhан хүшөөгэй дэргэдэ 1946 ондо буулгаhан фото-зурагаа сугларгашадта харуулба).

БОО партиин гэшүүн Петр Степанович Борисов мүноошье залуудаал шэнги ягаан сэбэр шарайтай, юун харасатай, сарюун зандаа. Ная гараhан хүн шэ. Гансал хойшоо эльбэжэ, hамнаhан үдхэн жэгдэ мүнгэн сагаан долгёор эбхэрэнхэй. Үндэр тэгшэ бэргэн шамбай алхасатай. Мүнөөшье хажуудань моүгэбэл, эмээл дээрээ хүнгэхэнөөр hүрэжэ, лаб hууарлуулан татаад, гүйлгэшэхэ ха. Энэ хүмнай молэ алба хэжэ байха үедөө нэгэдэхи Бүхэсоюзна ада Буряад ороноо түлөөлхэ золтой байгаа бшуу. адамнайшье ерэхэдээ, хүрин костюм доронь хүка» харагдажа байгаа hэн. Тэрэшэлэн Петр Стеуркавдивизионой мүнөө мэндэ байhан ветераю эгээл аха захань болоно ха юм. Тиимэhээ реолоhон хөөрэлдөөе тэрэ эхилхэ ёhоороо эхилhэн

П. С. Борисов:

Кубанска морин адын дэргэдэхи идэ 1925 оной ерээ hэмди. Тэүүшын hурагшад гэсхэжэ, Буряадорин сэрэгэй тус- байгуулагдаhан Рокоссовскиин 73-дахи кавполдэ тэрэ ородог энэ полк Хяага, зундаа Дээ- Үдын урда бэеалсал хэдэг бай-

ерэhэн бидэнэр тухай hулашаг байгаа бэээбди рил hургуулида ди гэжэ hана- Харин үнэндөө йшоо. Үглөөнэй лэ, гимнастика оо, эмээл тоно-, арилгахаш. 1- булта буряа- 1927 оной эхеэр дүүргэжэ, Бу- сэрэгэй дивиа командираар олоhон хүм. Коэ үедэ Кобе- үүрэй секреев байдаг hэн.

бүхы оронойлда шухала удилэ хэрэг — 1на спартакиадада бэ. Дэлхэйн түүимэ юумэ үзэг- Залуу хүдэлмэедай ёhотойл ю байгаа бшуу. уеынхиие дур- олон юумэмрүүн Соведүүорон — дэлхэй рүүлэн бииботын шэнэ зам гаргажа байгаа ха юм. Тэрэл зундаа наhанайнгаа охин дунда ябаhан омог залуу гурбан морин сэрэгшэд Бүхэсоюзна спартакиадада хабаадахаяа Москва зорибобди. Харгымнай холо юм hааб даа. Эхин түрүүлэн Баруун-Сибириин хизаарай ниислэл Новосибирск хото ерэбэбди. Бүхы Сибирь, Алас Дурнаhаа сугларhан солбошуул тэндэ ойр зуура тогтоод, саашаа мордобобди. Одоол Москва ерэгдэбэ. Ямаршье ехэ хото гээшэ hэм. Зониинь ямар баяртайгаар маанадые угтаа hэм! Гансал спортивна программа бэшэ, ниислэлэй фабрика, заводуудаар ябажа хүдэлмэришэдтэй уулзадаг байгаабди. Сэхыень хэлэхэдэ, шандааhа шангатай, балсан бүдүүнтэй залуу шинраг хүбүүдшье hаа, тусхай бэлэдхэлнай hула байгаа. Тиимэhээ мүрысөөндэ бирагүйдөө бэлэйбди. Теэд хэды шэнээн юумэ хаража, хэды олон нүхэдтэй болоно ерээ hэн гээшэбибди. Мүнөө болотор hанажа ябагшаб.

Буряадай морин сэрэгэй дивизиондо алба хэhэн сагhаа үшөө зарим зүйлнүүд hанагдадаг. Нэгэтэ манай алба хэдэг газарта Мария Михайловна Сахьянова ерэбэ. Албантнай хэр ябажа байнаб, hайнаар эдеэлнэ гүт гэхэ мэтээр хуу hуража абаа бэлэй. Армиhаа табигдаад, арбаад жэл соо Баргажан, Хяагтада партийна, совет хүдэлмэридэ ябагдаа, Хэжэнгэдэ гүйсэдкомой түрүүлэгшээр байгааб. Табяад онуудта «гуша мянгатанай» тоодо Хориин аймагай нэгэ колхоздо эльгээгдээд, тэрэниие яhала хүл дээрэнь гаргалсаhан хүм. Юрэдөө, партиин эльгээhэн тээшэ hаадгүй ябажа гарагдаа гээшэ.

hүүлдэнь энэ дивизиондоо уялгата албаяа дүүргээд, Хориин аймагай Осоавиахимэй бүлгэмдэ олон жэлдэ эдэбхитэйгээр хүдэлөө hэн.

Би 1930-дахи онуудта Буряадай морин сэрэгэй дивизиондо алба хэхэ гэжэ ехэл эрмэлзэдэг байгааб. Тиихэдэ Хэжэнгэдээ багшалдаг hэм. Зүгөөр хүдөөдэ хүдэлжэ байhан багшанарые албанда абахагүй байгаа.

Нэгэтэ военкомадhаа Буркавполкдо багшалха хүн хэрэгтэй болобо гэжэ дуулахадаа, мэдүүлгэ бэшэжэ, 1934 ондо hайн дураараа тиишэ эльгээгдээ hэм.

Буркавполкдо үзэг мэдэхэгүй байhан бага hургуулитай сэрэгшэдтэ ном заадаг болобоб. Мүн тэрэ үедэ шүлэгүүдые олоор бэшэжэ эхилээб.

Манай Буркавполкдо республикын партийна, совет органууд саг үргэлжэ туhаламжа үзүүлдэг, анхарал хандуулдаг байhан юм. Залуу сэрэгшэдэй үүсхэл, революционно эрмэлзэл, хүсэлынь халима байгаа гэхээр hэн. Бидэ сэрэгшэд республикынгаа хүгжэлтөөр, соёл гэгээрэлэй амжалтаар ехэтэ hонирходог бэлэйбди.

Буряадай ахамад уран зохёолшо Хоца Намсараевай «Цыремпил» гэжэ повесть хэблэгдэжэ, бидэ, морин сэрэгшэд аргагүй hонирхон уншадаг hэмди. Д. Фурмановай «Чапаев» гэжэ романиие Солбонэ Туя оршуулба. Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб» гэhэн ном буряад хэлэн дээрэ Б. Абидуев гаргуулба. Эдэ зохёолнууд бүхы залуушуулай, мүн бидэ морин сэрэгшэдэй, эгээн дуратай номууд болоhон байха юм.

Буркавполкдо намтай хамта нэгэ үедэ уялгата албанда байhан Яруунын хүбүүд олон бэлэй. Жэшээлхэдэ, Эхэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнhаа Гынден-Доржо Цыренов Сандан Цыбенов хоёр Дайшалхы Улаан Тугай ордентой, Цыбик Эрдынеев Эхэ ороноо хамгаалгын 2-дохи шатын ордентой бусажа ерээ hэн. Мүн Буркавполкдо хамта алба хэhэн Яруунын Цырендаши Жалсанов (лимбэшэн), Хэжэнгын Гутаб Доржиев, Жамбалов гэгшэд фронт дээрэ илалтын үдэрые ойртуулан, эрэлхэгээр ами наhаяа үгөө.

Улаан тугта Буряад морин сэрэгэй полкын хүмүүжүүлhэн баатар хүбүүд хаанашье шалгаржа, тэрэ солыень дээрэ үргэн ябаа юм.

Тэрэ үедэ 1934 ондо, бэшэhэн «Хүсэн» гэжэ шүлэгөө уншагшадай hонорто дурадханаб.

Революциин гал соо
  Эмхидээ,
Эрхэтэнэй дайн соо
  бэхижээ,
Илагдахаар бэшэ хүсэн,
Унтархаар бэшэ дүлэн!
Дээрэ үргэгдөө журам,
Нарин сахигдаа дүрим.
Хуяг дуулга толорон,
Хурсаар яларaa одон.
Хорёод наhанай хүбүүд
Хурсаар хараа нюдөө.
Шангаар буугаа барьяад,
Наряар хараа хилээ.
Революциин гал соо эмхидээ,
Эрхэтэнэй дайн соо бэхижээ,
Илагдахаар бэшэ хүсэн,
Унтархаар бэшэ дүлэн!

1938 ондо «Хүсэн» гэжэ нэрэтэй шүлэгүүдэймни суглуулбари хэблэгдэжэ гараhан юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ тэрэ сборнигоо полевой сүүмхэдээ хэнхэй ябадаг бэлэйб. Мүн фронтовой буряад нүхэдни шүлэгүүдыем уншадаг юм hэн...

РЕСПУБЛИКЫН «Знание» бүлгэмэй эдэбхитэй гэшүүн Иннокентий Матвеевич Тумановай лекци хөөрэлдөөнүүдые шагнаагүй хүн республика соомнай үсөөн ёhотой. Наян наhаяа шахажа ябаhан Иннокентий Матвеевич залуушуулые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ өөрынгөө хубитые нилээд оруулалсана. Тэрэ ВЛКСМ-эй элдэб хэмжээ ябуулгануудта заатагүй хабаадалсадаг, туhаламжа үзүүлдэг юм.

И. М. Туманов:

Би Буряадай морин сэрэгтэ 1928 онhоо hайн дураараа алба хэжэ эхилээ hэм. Буркав-

hаа Буряад нютагайнгаа нэрэ солые дээрэ үргэhэн олон хүнүүд бии. Тэдэнэй тоодо, Советскэ Союзай Герой, генерал-майор И. В. Балдыновые, 130-дахи дивизиин 66-дахи полкын командир ябаhан эрэлхэг зоригоороо шалгарhан полковник Д. Б. Доржиевые, Смоленскэ областиин партизануудай отрядай алдарта командир Г. В. Очировые дурдамаар. Подполковнигууд О. В. Шагдыров, С. Н. Шанюшкин, П. И. Манжигеев болон бусад кавалерийска полкнуудые командалжа ябаhан юм. Тэдэнэр булта даа Эхэ оронойнгоо түлөө эрэлхэг зоригтойгоор тулалдажа, ами наhаяа үгөө.

Мүн Буркавполкын сэрэгшэ байhан Д. Ц. Цыремпилон дайнай үедэ кавалерийска дивизиин политотделэй начальнигай орлогшоор ябаа. Харин дайнай hүүлдэ КПСС-эй обкомой секретаряар, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр хүдэлөө hэн.

Түрэл Буряадайнгаа морин сэрэгтэ алба хэhэн партиин, ажалай болон дайнай ветерануудай залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ өөhэдынгөө хубитые оруулалсаха ёhотойбди. Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойн hайндэртэ бэлэдхэл хэжэ байhан үедэ Буркавполкдо хүмүүжэгшэд мүнөө уулзажа, дайшалхы замайнгаа түүхые дурсаhамнай, ургажа ябаhан залуу үетэндэ алишье талаараа туhатай байханьдамжаггүй...

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. «Түхэреэн столдо» хабаадагшад (зүүн гарhаа)—И. Н. Мададаев, П. С. Борисов, Р. Т. Рабданов, И. М. Туманов, Ц. Н. Номтоев, Ж. Б. Ванкеев; 2. Морин сэрэгшэд hуралсалай үедэ.

ДАМБА ДАШИНИМАЕВ

ДООДОХОН-ОНГОСТОЙ

Доодохон-Онгостойн адагта,
Дуулимхан Сэлэнгын эрьедэ,
Дурасхаалтай гоёхон газарта
Дорюунхан сэрэгүүд байжа байдаг.
Воориингоо дардамхан харгыгаар
Булгяахан моридоор табилуулдаг
Большевик хатуухан журамтай,
Ажалша Буряадай сэрэг байна.
Уужамхан хилээ хамгаалhан,
Улаанхан тугайнгаа габьяатай,
Ударник габшагай алдартай
Улаахан үндэhэн сэрэг байна.
Байлдаанай эршэмтэй hургууляа
Барандань ээлжэ hураhан,
Блюхерэй армида багтаhан
Бүтэнхэн жагсаалтай хороо байна.
Ажалша Буряадай автокомиин
Алдарта найрайнгаа баяр дээр
Амгалан Соведээ аршалжа,
Агтадаа мордохоор бэлэхэн даа.
1933 он.

Т. Торонова:

М. Хангаловай нэрэмжэтэ республикын түүхын музей hуралсалай газарнуудта, сэрэгэй частьнуудта, предприятинуудта, hургуулинуудта дайнай болон ажалай ветерануудтай уулзалгануудые үнгэргэдэг юм. Иимэ уулзалга бүхэн сэдьхэл хүдэлгэмэ байдаг.

Үнгэрэн ошоhон саг тухай хүнүүдhээ гадна элдэб зүйлнүүд — хубсаhа хунар, зэр зэмсэг, аяга табаг, дүрэ зурагууд hонирхолтойгоор хөөрэхэ аргатай юм. Манай түүхын музей тиимэ юумэнүүдые ханамжатайгаар суглуулдаг гээшэ. Энэ хэрэгтэ ажалай болон дайнай ветерануудманда ехэ туhа хүргэдэг.

Жэшээлхэдэ, музейдэмнай Буркавдивизионой түүхээр дүрэ зурагууд олон байбашье, сэрэгшын элдэб хэрэгсэл, зүйлнүүдэй үсөөн байhаниинь харамтай. Бидэ газетын уншагшадта Буркавдивизионой байдалаар hонирхолтой зүйлнүүдые суглуулха хэрэгтэмнай туhалыт гэжэ гуйнабди.

1982 ондо Нелли Федоровна Красовская эсэгынгээ абажа ябаhан тон hонин бүлын зүйлнүүдые манай музейдэ дамжуулаа hэн. Тэрэнэй эсэгэ Красовский Буркавдивизионой сэрэгшэ ябаhан юм. 1929 ондо КВЖД-дэ сагаан хитадуудтай болоhон байлдаанда баатаршалга харуулжа, СССР-эй Реввоенсоведэй зүгhөө нэрлэмэл часы бэлэг абаhан байна. Энэ часын хажууда hонирхолтой грамота бии. Мүн эсэгынь hэлмэ, кавалерийскэ ташуур элдэб удостоверенинүүд музейдэмнай хадагалагдана.

Эдэ экспонадуудзалуу үетэниие сэрэгэй-патриотическа талаар хүмүүжүүлгэдэ тон туhатай байха юм. Мүнөөшье музейдэмнай элдэб зүйлнүүд, дүрэ-зурагууд орохоор.

омтоевич Номтоев дайнай hүүлээр Яруунын рай гаран жэлдэ багшалаад, наhанайнгаа амаралта байбашье, хүнгэн сарюун зандаа, хододоо шог хүхюун зугаатай ябаhаар юм. Республикынгээ илангаяа хүдөө нютагуудай малшад, таряаүүшуултай, hургуулиин үхибүүдтэй уулзалгануулдөөнүүдые үнгэргэжэ, шэнэ шэнэ зохёол, шүо бадармаар уншажа, бүгэдэнэй баяр баясхаг гээшэ.

Ц. Н. Номтоев:

Октябриин со- революциин үмэнэ Совет шэнэ байдал га, соёлой хуые ажалшан угтажа, шуэйгээр хабаа- отагта нэгдэ- эхэ наhатауд, улаан гэр- партиин үзэл зоной дунда эмсэл соогуур хэл дура таой эмхи бии наада табилган элгэрээ. Нэгэ э (Улаан-Үдэ) ушын училищи, hургуули нээг- Буряадай мостиин бии бо- нютагай залуу- баярлаа hэн. наhаяа hургуу- сагта үнгэргэ- залуушуул ехэ үүлида hура- дэхэ болоод, hургуулида сэрэгтэ ошоэhөө оролдо-

ремпил Гом- Хөөрхэ ню- Дамбиев хоёр аар Буряадай алба хэжэ, эбэ. Хоюулан лдаанда хабаадажа, зоригоо харуулан шалгарhан юм. КВЖД-гэй байлдаанай hүүлээр Ц. Гомбоев, Х. Дамбиев хоёрые Хори, Яруна, Хэжэнгын нютагуудта ямар гоёор угтаа гээшэб... Би тэрэ үедэ Хориин ШКМ-эй шаби байhан аад, атаархан баярлаhанаа мартагшагүйб.

Цыремпил Гомбоев удангүй колхозой түрүүлэгшээр hунгагдаад, бүхы наhан соогоо суутай, амжалтатай ябаа. Эхэ ороноо хамгаалгын дайнда hайн дураараа тэрэ ошожо, зоригтой шадамараар дайлалдаа. Харин hүүлдэнь хүндөөр шархатажа табигдаад, Эгэтын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр дахин hунгагдаа hэн. Тэрэ Эхэ ороноо хамгаалгын дайнай 2-дохи шатын орденоор шагнагданхай.

Хаймшаг Дамбиев Хэжэнгэ нютагаа бусаhаар, Дээдэ-Хэжэнгын сомоной Соведэй түрүүлэгшээр хүдэлөө бэлэй. hүүлдэнь Буряад театрай артист болоод байтараа, сэрэгтэ мордожо, фронт дээрэ баатарай габьяа харуулан, наhа дүүрээ.

Дээдэ-Үдэдэ батраагуудай (үгытэйшүүлэй) курсада hуража байтараа, Буряадай делегациин гэшүүн болгогдожо, КВЖД-дэ байhан морито дивизионойхидтоо бэлэг абаашалдажа ошолдоhон Хэжэнгын Хөөрхэ нютагай Бэлигтэ Гомбоевые дурдамаар. Тэрэ

БАЙГАЛАЙ үмэнэхи нютагай эгээл мэдээжэ ажахынуудай түрүүлэгшэнэр гэбэл, Жамсо Бальжинимаевич Ванкеевэй нэрэнь заабол hанагдаха. Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй хоёр зарлалай депутат, Ленинэй хоёр ордено. Тэрээн тухай хэдэн олон очерк, зурагланнууд бэшэгдээ юм. Буряадаймнай элитэ уран зохёолшо Барадий Мунгонов, тэрэнэй ажаябадал, намтарhаа үндэhэлэн, «Баян зүрхэн» гэжэ роман бүтээгээ бэлэй.

Хэды ехэ алдар габьяатайшье hаа, олон үгэгүй, түбшэн даруу зангынь гайхалтай юм. Олон ондоо юумэндэ hамааран, найрангүй, дотороо хэзээ нэгэтэ мүндэлhэн анханай нангин бодолые дүмүүхэнээр баримталжа ябаhандань доро дохижо ёhолмоор.

Ж. Б. Ванкеев:

— Энэ уулзалгада ерэhэн нүхэд соохоо би эгээл залуунь ёhотойб. 1936 ондо албанда дуудагдаhан хүм. Буркавбригадын командираар Бабинов байгаа. Залуу намда бүхы юумэн hонин лэ ха. Буряад командирнууд олон болоод байгаа. Жэл тухай hураад, hургууляа дүүргээб. hүүлээрнь пулеметно эскадрондо жэлэй туршада алба хэбэб.

Кавбригадада алба хэhэн сагни мартагдашагүй юм бэзээ. Одоол эндэ сэдьхэл бодолой талаар болбосорооб, бэеынгээ тамирые бэхижүүлээб, алишье талаараа хүгжэлтэ абааб. Сэрэгэй албан гээшэ хүниие өөдэнь үргэхэ шанартай бшуу. Журамтай шанга, үсэд нэтэрүү болгодог. Хүн талаараа Буркавбригадада үнэхөөрөөшье батажажа гараа hэн гээшэб. Сэрэгэйшье бэлэдхэлтэй эндэ болооб. Бургааhа сабшахадаа, хүнэй хойно орохогүйш, пулемедоор hайнаар буудажа hураа hэм. Албаяа дүүргээд, Новоселенгинскдэ хүдэлжэ байтарни, Халхын-Голой дайн эхилшоо. Дахин армида татагдаад, түрүүн младша командирнуудай, удаань младша лейтенантнуудай hургуули дүүргээб. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайншье эхилhэн байгаа. Шэтэhээ Москва эльгээгдэжэ, ойро зуура резервдэ байгаад, Нарофоминск, Великие Луки шадар байлдаанда оролсобоб. hүүлээрнь Смоленскэ байлдаанда хабаадааб. Рокоссовскиин 16-дахи армида алба хэhэн хүм. Орловско-Курска дүхэригтэ болоhон тулалдаанда автоматна ротын командираар ябаhан гээшэб. Брянск хотын түлөө болоhон байлдаанда тусхай даабари эрхимээр дүүргэhэнэйнгээ эсэстэ Александр Невскиин орденоор шагнагдаhан байнаб. 1943 оной сентябрь соо партиин гэшүүндэ абтаа бэлэйб. Манай армиин командалагшаар И. Х. Баграмян болоhон байгаа. Днепр мүрэндэ дүтэлжэ ябатараа 240-дэхи хадын түлөө болоhон байлдаанда хүндөөр шархатаад, госпитальдо эмшэлүүлжэ гарахадаа, строевой албанда хүсэд таарахагүй гэгдэжэ, гэртээ бусаа бэлэйб. Тиигэжэл 1946 онhоо 1979 он болотор түрэл нютагтаа колхозой түрүүлэгшээр хүдэлөө гээшэб.

СОЛБОН хурса, урин зулгы абари зантай Рандал Тинатович Рабданов республика соогоо суутай хүн байха. Ниитын ажал ябуулгада эсэшэгүйгөөр хабаададаг. Буряадай гигант —локомотив-вагон заhабарилгын заводто олон жэл соо алдар габьяатайгаар хүдэлhэн намтартай. Тэрэнэй дайшалхы болон ажалай зам тухай хэдэн ном соо бэшээтэй. Хэжэнгын элдин талада түрэhэн малшан угтай хүбүүн республикын ниислэл хотын эгээл томо предприятида хүдэлмэришэнэй ехэ бүлын аха захань болохо зол хубитай байба. Тэрэнэй намтарай эгээл hонирхолтой хуудаhануудай нэгэниинь Буркавдивизионтой холбоотой юм.

Р. Т. Рабданов:

— Бури балшар наhанhаа моришо ябаhан хадам Буркавдивизиондо алба хэхэеэ ерэхэдэм, намайе пулеметно тачанкын боожошоноор табиhан юм. Хүл дээрээ бодон-бодон, боожоёо лабхан баринхай, ташуур минаагаа толгой дээгүүрээ эшхэрсэ эрьюулнэ, сагаан боро дүрбэн моридоо сахилгаан түргөөр табижархихада, гоёшье, hүрөөтэйшье бэлэй. Заал hаа, сагаан боро моридые тачанкада хүллэдэг заншал бии юм hэн. Мүнөөшье тэрэнээ hанахадаа, зүрхэмни түргөөр сохилжо эхэлдэг.

Теэд албан гээшэмнай гансал «Ура!» хашхаралдаан, добтолгодо оролсоон бэшэ ха юм. Түрүүшээр хүндэшэг байгаа, ходо хойнотохо, нобшорхоёо hанахаш. Санаар ябажа, гимнастическа «морин» дээгүүр дэбхэржэ шадахагүйш. Харин «шадахагүйб» гэhэн үгын сэрэгэй албанда хорюултай hэн тулань үргэhэ нойроо hамшажа, hорилго хэхэш. Юрэдөө, захиралта бүхэниие гүйдэлөөр дүүргэхэ гурим байhан гээшэ. Бодохо, хубсалхадаа — гүйдэлөөр, үглөөнэй зарядкада—гүйдэлөөр. Үрдеэгүй зон үдын хоолой үеэр тусхай hорилго хэхэ.

Сэрэгэй дохёогоор болодогоо hанагшаб Моридтоо гүйжэ ерэхэдэш, тэдэшни бүри мэдэжэрхинхэй, хаахиржа, байрадаа миил зогсожо ядажа, урдаhааш харайжа гарахаар бэлэн байха. Ногтонуудыень ябууд тайлаад, хазаарнуудыень углаад орхихош. Тиигээд нэгэн дээрэнь мордоод, нүгөөдэеэ хүтэлөөд, толгойгоо үүдэнэйнь хүндэлэбшэдэ сохижорхихогүйн тула тонгойhон бэеэрээ оодоруулшахаш. Паркhаа ошоходош хоёрдохи номершни ерэшэнхэй хүлеэжэ байха. Саг зуура моридоо тачанкадаа оруулаадхихадаш, тэдэшни жагсаалай газар дээшэ өөhэдөө оодоршохол даа.

Элдэб hорилго хэхэш. Сэлэнгые морёороо гаталжа гарадаг hэмди. Уhа руу оромсоороо эмээлhээ буугаад, моринойнгоо хажуу тээгүүр hүүлhэнь барьяад тамархаш. Взводоймнай командир Сечкин намда дуратай юм hэн. Мориной гүйдэл дунда джигитовка хэхэдээ, бургааhа сабшахадаа, солбон бэрхэ бэлэйб.

Нэгэтэ командир намайе дуудаад, радистын мэргэжэлдэ hурахаяа Эрхүү ошохош гэбэ. hуража ерээд, полкдоо радиоузел эмхидхээб. Цокто Номтоевичтой сугтаа алба хэhэн хүм. Тэрэмнай — библиотекарь, би —радист.

дивизиондо гурба hарын туршада барагхан бэлэдхэл абаад, 1929 оной эхиндэ Краснодарай кавалерийскэ hургуулида эльгээгдэжэ, гурбан жэл шахуу hураhанайнгаа удаа, түрэл частьдаа бусажа, взводой командираар томилогдоо бэлэйб. Эндэ 1935 он болотор алба хээб. Эдэ жэлнүүд хэзээдэшье намда мартагдахагүйгөөр үлэнхэй.

1935—1938 онуудта Сэрэгэй политическэ Ленинэй нэрэмжэтэ академидэ hуража дүүргээ hэм. Буряадай морин сэрэгэй частьда, мүн Сэрэгэй политическэ академидэ абаhан бэлэдхэлни, дайнай шэрүүн хатуу жэлнүүдтэ ехэ туhатай байгаа юм.

Би өөрөө дайнай жэлнүүдтэ фронт дээрэ шанга байлдаануудта оло дахин ороо хүм. Гурбадахи танкова армиин 6-дахи танкова корпусой бүридэлдэ түрүүшээр танкова бригадын парторгоор, hүүлдэнь бригадынгаа политчастиин талаар командирай орлогшоор бүхы дайн соо ябажа гарааб. Манай сэрэгэй часть Эхэ оронойнгоо ниислэл Москва хотые хамгаалалсаа, Курскын тулалдаанда хабаадаа, Украинын газарые, Киев, Житомир хотонуудые сүлөөлэлсөөбди, Польшын, Чехословакиин газар дайдаhаа фашис булимтарагшадые намнаалсааб. Берлин хүрэтэр дайлалдажа, 1945 оной майн 9-дэ Илалтын үдэрые Прагада угтаа бэлэйб.

Буркавполкдо хүмүүжэгшэд хаанашье байхалаа, түрүү зэргэдэ, хүнүүдтэ жэшээ харуулжа, ябаhан намтартай. Тэндэ алба хэhэн сэрэгшэдэй дунда-

Энэ хуудаhанай материалнуудые Б. Цырендылыков, П. Бадмаринчинов, С. Балдуев бэлдэбэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

«ЭХИН ШУЛУУН»

Республикымнай мэдээжэ драматург Баир Эрдынеевэй шэнэ зүжэг Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрта харуулагдана. «Эхин шулуун» гэжэ нэрлэгдэһэн хоер үйлэтэй психологическа драмые театрай ахамад режиссёр Владимир Кондратьев найруулан табиһан байха юм.

Түрэл нютагай татаса, хоёр үеын зоной хоорондын харилсаан, хэһэн бүтээһэнэйнгээ түлөө хүн бүхэнэй хубиин харюусалга—эдэ мэтын шухала асуудалнууд дээрэ зүжэгые найруулан табигшад автортай суг бодомжолно. Гол рольнуудта бэлиг түгэлдэр актёрнууд—Буряадай АССР-эй арадай артистнар Г. Бутуханов, Д. Сангажапова, М. Жапхандаев, республикын габьяата артист С. Хажитов, артистнар С. Шарапова, Б. Будаев гэгшэд наадана.

Б. ДОРЖИЕВА.

БАГШАНАРАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Буряадай багшанарай институдай бүхы долоон факультедэй багшанарай научна конференци табан үдэрэй туршада боложо, жэлэй туршада тэдэнэй хэһэн эрдэм-шэнжэлгын ажал хүдэлмэри согсологдобо.

Һургуулиие шэнэдхэн хубилгаха тушаа асуудалаар элидхэл хэхэдээ, институдай ректор, профессор И. А. Батудаев, Д. Ф. Ошоров, А. Г. Гуружапов, бусад һурагшад болон студентнүүдые коммунис үзэлтэйгээр бэлдэлгэдэ онсо анхарал хандуулаа.

И. ЯРНЕВСКИЙ

АЯН ЗАМҺАА БУСАБА

Һү һаалиин Ехэ-Нугын ба Гамбаа-Нугын фермэнүүдые даагша М. Б. Доржиева, һү һаалиин Доодо-Хурамхаанай фермые даагша Т. Х. Цындешкина гэгшэд Чехословакиин хото городуудаар аяншалжа ябаһанаа нютагаа бусабад. Ниитын малай үбэлжэлгын 1983—1984 онуудай дүнгүүдэ эр эдэ хоёр Чехословаки ошохо түлөөһэгүй путевконуудаар шагнагдаһан байгаа.

Буряадай АССР-эй габьяата малшан гэһэн нэрэ зэргэтэй Мария Будаевна Доржиева харюусалга, эдэбхи ехэтэй, ниитын ажалые урагшань лэ ябуулха эрмэлзэлтэй хүн юм. Тэрэ өөрынгөө даадаг фермэнүүдтээ залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэ, агитатор байхаһаа гадна сомоной Соведэй депутадай үүргые мартадаггүй. Мария Будаевна гээгдэгшэдые урагшань татадаг, ямаршье хэрэгые бүтээжэ шададаг — үнэхөөрөөл районоймнай ёһотой эрхим түрүү хүнүүдэй нэгэн юм.

С. БУДАЕВА.

Хурамхаан.

ҮНДЭР УЯЛГАНУУД

Районой һү һаалиин болон гахай үсхэбэрилдэг фермэнүүдэй хүдэлмэришэдэй зүблөөн Хяагта хотодо һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1400 килограммһаа бага бэшэ һү һааха, эхэ гол гахай бүриһөө 30 поршоонхо абаха, малайнгаа тоо толгойе гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр түлжүүлхэ гэһэн социалис уялгануудые баталан абаа.

Б. МИХАЙЛОВ.

ИЛАЛТЫН 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

БОДОНОЙ ГВАРДЕЕЦ

1941 оной һүүлшын үдэрнүүд һэн. Жабараар манатаһан нэгэ үглөөгүүр хорёод наһатай хэдэн зуугаад хүбүүд Улаан-Үдэ ошохоор Баргажан тосхонһоо санаар гараа бэлэй. Тэрэ юрын таряашад, механизатор хүбүүдэй дайнһаа нютагаа бусажа ерэгшэдые мүнөө хургаа даража тооложорхихоор. Хатуу шанга тулалдаануудһаа бусагшадай тоодо Бодон нютагай ажалшан Степан Федорович Козулинай нэрэ дурдагдаха. Мүнөө тэрэ жара гаран наһатай үбгэжөөл болонхой.

— Тиихэдэ 19 наһатай ябааб, — гэжэ дайнай ветеран С. Ф. Козулин дурсана. — Дайн юун гээшэб гэжэ мэдэхэшьегүй, юрын таряашан хүбүүн һэн бэзэб. Нарһаар өөрөө дархалһан санаараа урматайгаар һолжоржо ябатараа, нэгыень гэнтэ хухалжархёод, ехэ хара бууһанаа һанагшаб. Теэд ехээр ороһон саһанда баясан ябаа агшаб. Ехэ саһан элбэг ургасын эхин бшуу...

Тиихэдэ саһата дайдые санаараа ябаһан Степанда фашистнуудые Зүүн Прусси хүрэтэр намналсахаб, Улаан Одоной ордендо, «Шэн габьягагай түлөө», «Кенигсбергые абалсаһанай түлөө» болон дайшалхы бусад медальнуудта хүртэлсэхэб, «Степан, нүхэрни...» гэжэ шэбшэһээр дүтын хани нүхэр Калгановай гар дээрэнь амияа алдаха гэхэ мэтын бодолнууд хаанаһаа ороходо байгааб даа. Теэд эдэ бүгэдэ фронт дээрэ хожомынь Степантай ушарха байгаа. Фронт дээрэ артиллерист боложо, фашистнуудай олохон пулемет, пушкануудые хороолсоһон юм. Хэдэн дахин шархатажа, аргалуулхаяа санбадта эльгээгдээшье һаа, нүхэдһөө гээгдэхэ дурагүй санбадһаа хэдэн дахин тэрьелһэн байна.

Степан Фёдоровичтой дайнай үе тухай хөөрэлдэхэ гэжэ оролдоошье һаам, хөөрэлдөөнэйнгөө һабагшые амгалан ажабайдал тээшэ татажа, колхоз тухайгаа эхилнэ.

— Дайнай үедэ колхознай бии байгаа һайн юумэеэ, фронт руу эльгээдэг һэн,—гээд С. Ф. Козулин хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— Оройдоол, жиирэй арбаад моритой, плугшье үсөөн һэн ааб даа Колхозой бүхы хара ажалые һамгад, үхибүүд бүтээдэг байгаа. Хабарай тарилгын, мүн үбһэ хуряалгын үедэ һаамхай үнеэдээ тэргэдэ хүллэхэ ушар тохёолдодог һэн бээз. Дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ колхозой ажал бүри ехэ болоо һэн. Үдэртөө, заримдаа үдэшэлэншье хамтын ажалда ябахаш...

Фронт дээрэ техникэтэй һайн танилсаһан Степан Фёдорович түрэл колхоздоо механизатораар ажаллажа эхилээ һэн. Тэрэ үе сагта илангаяа шухала һалбари— таряан ажалда үнэхөөрөөшье үдэр, һүнигүй оролдодог байгаа. Он жэлнүүдэй ошохо тума ажахын ажал хэрэг һайнаар ябажа эхилбэ. Степан Фёдорович гэр бүлэтэй, олон үхибүүтэй болоһон, ажахынгаа үйлэдбэриин түрүүшүүлэй тоодо ороо һэн. Эгээл энэ һайхан, жаргалтай сагта тэрэнэй һамган гэнтэ наһа баража, гэр бүлэдэнь ехэ тодхор бууһан юм. Үе үен дээрэ гараһан найман үхибүүдэйнь одхониинь һаял гурбатай боложо ябаа бэлэй. Энэ шанга үедэ тэрэ үншэрһэн үри хүүгэдээ һайнаар үргэхэ, хүмүүжүүлхэ гэжэ арга шадалаараа бологшо һэн. Эсэгын ямар бэрхэ, энэрхы һайхан сэдьхэлтэйшье һаань, эхэ хүн гээшэмнай ондоо байдаг. Тиимэһээ хүүгэдтэ угаа дуратай, илдам зөөлэн сэдьхэлтэй, ямаршье ажалһаа хашардаггүй абари зантай Наталья Григорьевнагай найман үхибүүдэйнь эхэ боложо ерэһэндэ нютагаархи хүн зон баясаа һэн. Степан Фёдорович Наталья Григорьевна хоюулан эбтэй зэтэйгээр ажаһуужа, найман үхибүүдээ бултыень бэеэ даaһан ажабайдалай үргэн харгыда гаргаһан габьяатай. Мүнөө табан хүбүүдынь эсэгынгээ зааһан замаар бултадаа механизаторнууд болонхой. Басагадыншье мэргэжэлтэй, эрдэмтэй. Мүнөө арбан гушанарай үбгэн аба, дайнай болон ажалай ветеран Степан Фёдорович дайнай жэлнүүдэй үйлэ хэрэгүүд тухай дурсан-дурсан һуудаг.

Козулинтанай гэр соо аятай, зохид. Үсөөн үгэ хүүртэй Степан үбгэн байһаар халажа, үнгэрэн ошоһон он жэлнүүдэй гэршэ-нюурайнгаа уршалаануудые суглуулан миһэрхэ зуураа хөөрөөгөө үргэлжэлүүлһээр. Тэрэ хилээмэн, хүүгэд, ажал хэрэгүүд тухай хөөрэнэ. Степан Фёдоровичой дурсалгые сээжээр мэдэхэ болошоһон Наталья Григорьевна бидэнэй хөөрэлдөөе анхаралтайгаар шагнана. Үнинэй һонин ушар тэдэнэр һанаад, ташаганаса энеэлдэшэнэд...

Баяраар халиһан эдэ хоёрой шэг шарайнуудые адаглан һууханаа, хүнэй ажабайдалда жаргалта үдэрнүүд гашуудалай үеһөө олон байдаг, үхибүүдынь хүл дээрээ гараа, ашанарынь жэл бүри нэмэнэ гэжэ шэбшэжэ, эдэ жаргалтай хүнүүд гэжэ һанаа һэм.

Ц. ТОГОНОВ

Баргажан.

Спорт

ДИНАМЫНХИД ШАЛГАРБА

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Буряадай АССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэжэ, спортын найман бүлгэмэй болон клубай 250 гаран барилдаашад хабаадаһан байна.

Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ мүрысөөндэ хабаадагша командануудэдиршүүлэй, залуушуулай, эрэшүүлэй бүлэгүүдһээ бүридүүлэгдэхэ ёһотой һэн. Гэбэшье бүхы командануд гурбан бүлэгтэ жэгдэ һайн һорилго бэлэдхэлтэй спортсменүүдые табижа шадаагүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушар иимэһээ оройдоол гурбан команда тусхайлбал, «Динамо», «Урожай» болон «Трудовые резервы» бүлгэмүүдэй барилдаашад республикын кубогта хүртэхын түлөө мүрысэхэ аргатай байгаа. Сэхыень хэлэхэдэ, «Буревестник» бүлгэмэй областной соведэй хүтэлбэрилэгшэдые, тренернүүдые, абаһаар лэ зэмэлмээр. Ушарынь юуб гэбэл, багшанарай болон технологическа институдуудай студентнэрһээ бүридүүлэгдэдэг тус бүлгэмэй залуу барилдаашадые оложо шадаагүй байһаниинь гайхалтай?!

Түрүүшын үдэр «Буревестник» — «Забайкалецые», «Урожай» — «Спартагые», «Труд» «Локомотивые» шүүбэ. Тиихэдэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй командануд «Динамын» түлөөлэгшэдтэй уулзахадаа, барилдаанда дуратайшуулые ехэтэ һонирхуулһан байха юм. Юуб гэхэдэ, имагтал эдэ хоёр бүлгэмэй командануд урда тээнь республикын кубогта хүртэһэн намтартай.

Барилдаанай хибэс дээрэ болоһон шанга тэмсэлэй дүнгүүдээр «Трудовые резервы» бүлгэмэй барилдаашад 64,5:52,5 тоотойгоор шүүбэ.

Эндэ хүлеэгдээгүй ушарнуудшье тохёолдоо. Буряадай багшанарай институдай 1-дэхи курсын студент, спортын мастер Виктор Монсонов («Трудовые резервы») түрүүшынгээ уулзалгада шүүгдэшэхэ юм гэжэ хэн һанаха байгааб? Улаан-Үдын 3-дахи техническэ училищиин һурагша Бимба Цыденов («Динамо») нүгөөдынгөө нэрэ зэргэһээ тунхарингүй, эхинһээ хойшо эдэбхитэйгээр добтолжо, 13:6 тоотойгоор илаад, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаа.

Энэ жэлдэ РСФСР-эй чемпион болоһон В. Актинов («Динамо») В. Абзаевтай уулзахадаа, түрүүшын шатада 5:7 тоотойгоор шүүгдэбэшье, саашадаа алдуугаа заһажа, 13:8 тоотойгоор диилэбэ.

«Динамын» залуу бэрхэ барилдаашадай нэгэн—спортын мастерта кандидат Александр Бардаханов спортын мастер Гэрэл Цындымеевые шүүгээ— 4:0. Командынгаа аша туһада дээгүүр шэгнүүртэ гаража барилдаһан С. Пашинский («Трудовые резервы») В. Вострецовые 1:0 тоотойгоор илаһан байна.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр «Буревестник» — «Спартагые», «Трудовые резервы» — «Трудые», «Динамо»—«Локомотивые» шүүбэ. Энэ үдэр «Урожай» бүлгэмэй барилдаашад онсо шалгарһан байха юм. Гэдэнэр «Буревестнигые» 69,5:56,5 тоотойгоор буляад, хоёрдохи уулзалгадаа «Трудовые резервы» бүлгэмэй суглуулагдамал командые 64:58 тоотойгоор шүүгээ.

«Урожайн» эдиршүүлэй командаһаа Уханаев—Замагиниие, Гармаев—Шараповые, Аюшеев Монголовые диилэбэ. Манай республикын зунай һайндэрнүүдтэ оло дахин илагша, Буряадай АССР-эй физическэ культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Цыден-Дамба Аюшеевэй хүбүүн — багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй 1-дэхи курсын студент Баяр Аюшеев бар хүсэтэй, һаһала һайн арга дүрэтэй барилдаашан боложо ябаһанаа харуулаа. Тэрэ бүхы уулзалгадаа илалта туйлаба.

Багшанарай институдай 2-дохи курсын студент А. Баинов («Урожай») технологическа институдай 1-дэхи курсда һурадаг А. Елбаскин хоёрой уулзалгада һүүлшынхинь диилэхэ байха гэжэ сугларагшад багсаамжалаа һэн. Зүгөөр Арсалан Баинов ехэ хүсэл зоригтойгоор барилдажа, 1:2 тоотойгоор шүүжэрхёо.

«Буревестнигэй» спортын мастернууд Л. Айсуев—Б. Цырендашиевые, Ю. Матханов В. Гашиновые булиһан байна.

Эдиршүүлэй, залуушуулай бүлэгүүдтэ шүүгдээшье һаа, эрэшүүлнай заабол илажа, командаяа урагшань гаргаха юм гэжэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй тренернүүд түсэблэһэн байгаа хэбэртэй. Гэбэшье «Урожайн» хэдэн түлөөлэгшэд онсо шалгарба. Тусхайлбал, спортын мастерта кандидат Баяр Жамбалов спортын мастер Валерий Абзаевтай уулзахадаа, 8:5 тоотойгоор диилээ. В. Гашинов Г. Цындымеевые тогтоон торгонгүй илаһан байгаа — 9:0 Ю. Гармаев Ц. Ивановые нюрагалдуулан унагааба.

Һүүлшын үдэр «Трудовые резервы» бүлгэмэйхид «Буревестнигэй» командые шүүгээ. Тиин ямар командын кубогта хүртэхэ байһаниинь түгэсхэлэй уулзалгаһаа элирхэ ёһотой болобо. Эндэ «Урожай» «Динамо» хоёрой командануд хабаяа туршаһан байгаа. Эдиршүүлэй бүлэгтэ 23:25 тоотойгоор шүүгдэбэшье, залуушуулай бүлэгтэ 19:17 тоотойгоор илаад, «Динамо бүлгэмэй команда хүсэжэрхёо. Тиихэдэнь лэ ямар командын кубогта хүртэхэ байһаниинь элирбэ. Ушарынь гэхэдэ, «Динамын» эрэшүүлэй команда һурагггүй булюу байгаа бшуу.

68:56 тоотойгоор илалта туйлаһан «Динамо» бүлгэмэй суглуулагдамал команда (ахалагша тренерынь —спортын мастер, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Н. С. Ивахинов) республикын кубогта гурбадахяа хүртэбэ. «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэд (ахалагша тренерынь — спортын мастер, РСФСР-эй габьяата тренер Ф. Н. Махутов) — хоёрдохи, «Урожайн» барилдаашад (ахалагша тренерынь — уласхоорондын классай спортын мастер М. С. Цыдыпов) гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Зэдын, Хэжэнгын, Яруунын районуудай һургуулинуудай һурагшадһаа бүридэһэн «Урожай» бүлгэмэй эдиршүүлэй команда бүхы уулзалгадаа илалта туйлаа. Энэ бүлгэмдэ наһанай бүхы гурбан бүлэгтэ тренернүүд болон мэргэжэлтэдэй һайнаар хүдэлжэ байһые мүрысөөн харуулһан байха юм. Бэлигтэй бэрхэ хэдэн барилдаашадайнгаа, тусхайлбал, уласхоорондын классай спортын мастер Н. Иванов, спортын мастер Д. Халтанов, мастерта кандидат А. Будаев болон бусадай мүрысөөндэ хабаадаагүйшье һаа, динамынхид залуушуул сооһоо шалгарба. Эрэшүүлэй дундаһаа «Буревестник», «Динамо», «Трудовые резервы» бүлгэмүүдэй командануд һаһала һайнаар мүрысөө.

— Энэ жэлэй түгэсхэлэй наадандa бүхы командануудһай жэгдэ һорилго бэлэдхэлтэй байбагүй. Залуу барилдаашад сооһоо Б. Жамбалов, А. Бардаханов, А. Мархаев, Ю. Банзаргашеев болон бусад һайн талаяа харуулаа. Гэхэ зуура манай суглуулагдамал командын зарим гэшүүд, тусхайлбал, спортын мастернууд В. Абзаев, Г. Цындымеев һула муугаар барилдаба, — гэжэ республикын суглуулагдамал командын ахалагша тренер, уласхоорондын классай спортын мастер О. А. Алексеев мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо тэмдэглээ.

Эдиршүүлэй дундаһаа К. Пестеров («Трудовые резервы»), залуушуул сооһоо Г. Шагдуржапов («Динамо»), эрэшүүлэй дундаһаа В. Шестаков («Динамо») эрхим һайн арга дүрэтэй байһанайнгаа түлөө тусхай шангуудта хүртэбэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Шестаковой илалта.

В. ПЛУТТЫН фото.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ШУХАЛА ХУРАЛДААН

«Ядерна буу зэбсэггүй Европын түлөө», Афинада болоһон уласхоорондын конференци Эб найрамдал бэхижүүлхэ ба буу зэбсэгүүдые хурьаан абахын түлөө эб найрамдалда дуратай олониитын тэмсэлдэ горитойхон үйлэ хэрэг болобо. Европын 26 оронһоо, США ба Канадаһаа дайнда эсэргүү эмхинүүдэй 120-һоо дээшэ түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадалсаба. Энэ хуралдаанда хабаадагшад Европын мүнөө үе сагай политическэ ажабайдалай эгээл онсо шухала асуудалнуудай нэгэн болохо «Европо түбидэ ба бүхы дэлхэй дээрэ ядерна буу зэбсэгүүдые» хурьаан абахын түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө тэмсэл» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсээ.

Энэ асуудал мүнөө айхабтар шухала болонхой. Юуб гэхэдэ, Хойто-Атлантикын бүлэглэлэй хүтэлбэрилхы органуудай үбэлэй сессиин шиидхэбэринүүдэй харуулһанай ёһоор, США ба НАТО-гай удамаршад табан жэлэй саада тээ НАТО-гай соведэй абаһан шиидхэбэриие бэелүүлэн, түрүүшын добтолгодо хэрэглэгдэхэ американ ядерна 572 ракетэ Баруун Европын оронуудта тараан тодхолгые түлэг үргэлжэлүүлжэ байна. Ядерна, мүн юрыншье зэбсэгүүдэй талаар бүлэглэлэй сэрэгэй хүсые ехэ болгохо шэнэ программа абтанхай. Эдэ бүгэдэ зүришэлдөөтэ, шахардуу шанга байдалые улам доройтуулха гэһэн США ба НАТО-гай хараа шугамай үргэлжэлүүлэгдэжэ байһаниие гэршэлнэ. Тэрэнь Европын арадуудай хүсэл эрмэлзэлдэ огто таараланагүй.

Афинада үнгэргэгдэһэн хуралдаан дээрэ Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые хурьаан абаха арга боломжо бии, энэ хэрэгтэ үргэн олониитэ, дайнда эсэргүү хүдэлөөн шухала үүргэ дүүргэхэ гэһэн гол һанамжа хэлэгдэһэн байна. Ядерна буу зэбсэггүй зононуудые, тэрэ тоодо Европын элдэб районуудта ядерна зэбсэгүүдые хороо до зорюулагдаһан хэмжээнүүдые аб шухала гээд конференциин шиидхэб нүүд дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Иимэ һанамжын имагтал Грециин н лэлдэ хэлэгдэһэниинь дэмы бэшэ. К гэхэдэ, энэ ороной правительство амга байдал ба харилсаа холбоонуудые хүгж хын, тодорхойлон хэлэбэл, Балканда я на зэбсэггүй зононуудые байгуулхын лөө залан сэхэ тэмсэл ябуулна. Балк ядерна зэбсэггүй зоно байгуулха т асуудалаар эндэхи гүрэнүүдэй түлөөлэ дэй уулзалга хэдэн дахин үнгэргэгд энэ талаар бэелүүлэгдэжэ боломо то хой алхамууд хэгдэһэн байна.

Эб найрамдалай ба буу зэбсэгү хурьаан абалгын түлөө тэмсэлэй шу алхам болохо Европодо ядерна зэбсэ зононуудые байгуулха гэһэн дурадхал руун Европын олониитээр үргэнөөр жэгдэжэ байна. Энээниие гэршэлхэ ю гэхэдэ, энэ жэлэй ноябриин һүүл ба Европын хойто зүгтэ ядерна зэбс зоно байгуулхын түлөө хойто орону олониитын конференци Копенгагенда гэргэгдөө һэн. Энэ һанамжые бо дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэл ү хэхэ тушаа хөөрэлдэгдөө. Бүхы Евр ядерна зэбсэгүүдһээ сүлөөлхэ хэ нэгэ хуби болгон, Европын хойто з ядерна зэбсэггүй зоно болгохо ябад зорюулагдаһан тодорхой алхамууд х лагдаһан байха юм.

Европын эб найрамдалда дуратай ниитэ өөрынгөө энэ тэмсэлдэ Сов Союзай ба социалис бусад гүрэн зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэнэ гээшэ, дэлхэй дээрэ хубитань боложо оро Европын хойто зүгтэ, Балканда ядерна сэггүй зононуудые байгуулхын түлө циалис бүхы оронуудай эдэбхи үүсхэл гажа байһаниинь бүгэдэндэ мэдээж юм.

ХҮСЭ ХЭРЭГЛЭХЭ ЭРМЭЛЗЭЛ

Иимэ хоёр үйлэ хэрэг нэгэ доро шахуу болобо. тохёолдоһон энэ ушар тэдэнэй эбсэшэгүй, тад ондоо хараа шэглэлтэйнүүд байһыень элирхэйлэн харуулба. ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ тэрэнэй нэгэдэхи комитет Советскэ Союзай үүсхэлээр Нью-Йоркдо айхабтар шухала документ— «Бэеэ даанхай гүрэнүүдтэ ниитын-политическэ байгуулалтыень унагаалгада зэрюулагдаһан хүн зониие алаха гүрэнэй политика ба тиимэ элдэб ябуулгануудые бэелүүлжэ болохогүй тухай» резолюци баталан абаһан байна.

Тэрэ документын абтаһанай һүүлээр гурба хоноод байхада США-гай гүрэнэй секретарь Дж. Шульц тэрэл Нью-Йоркдо үгэ хэлэхэдээ Холбоото Штадууд тиимэ «хуулиар» хүтэлбэрилэгдэнгүй байха аргагүй гэжэ ойлгуулхые оролдоо. «Бидэнэр хүсэ хэрэглэхээр бэлэн байха ёһотойбди» гээд тэрэ мэдүүлээ. Тиигэхэ зуураа, гүрэнэй секретарь ямар нэгэ арга боломжонууд тухайгаа бэшэ, харин ондоо гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэ шухала тухай хэлээ. Тэрэнэй һанамжын ёһоор, ямар гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр хүсэ хэрэглэхэдэ, «моральна» талаар зүб байхаб гэһэн түсэб зохёогдонхой. Тэдэ гүрэнүүдэйнь тоодо нэн түрүүн Советскэ Союз, Куба, Никарагуа ороно. Энээн дээрэһээ харахада, США-гай гүрэнэй секретарь дипломати ба дээрмэдэлгэ хоёрой илгаае, гадаадын политикын тогтонижоһон ёһо гуримууд ба заналта, харата ябуулгануудай хоорондохи ехэ илгаануудые обёорхо дурагүй. «Хүсэ хэрэглэлгэ ба дипломати хоёр хододоо таһаршагүй байха» Шульцын хараа шугам болоно.

Гүрэнэй секретарь американ пол гушаа ямар нэгэ шэнэ юумэ хэлээ хэлэхын аргагүй. Сагаан байшанда нэй ерэһэнһээ хойшо хүн зониие хюдаха талаар ябуулга гүрэнэйнь п ка болгогдонхой. Никарагуагай х правительствада эсэргүү дай эмхидх ЦРУ хэрэгтэй мүнгэ зөөри һаһала абана гээд эндэ һануулхада болохо на. Түбэй Америкын багахан энэ о эсэргүүгээр хэгдэжэ байһан Америкы рата ябуулгануудые ёһын тулада руулма нэгэхэншье юумэн уласхоор эрхэнүүдэй бүридэл соо байхагүй. рагуагай правительствын Вашингтониие нэһэн гомдолые Гаагада үнгэргэ уласхоорондын сүүдэй дэмжэһэниин мы бэшэ ха юм.

Шульцын хэлэһэн үгэ дотор ямар шэнэ юумэн бии гээшэ һаа, тэрэнь ехээр баһалга, һэнгэргүй ааша болон мэл хараатайгаар Вашингтоной мү гадаадын политикын уг зорилго тай лагдаа. Вашингтон хүн зониие алах даха гүрэнэй политикын талаар хүс рэмэ дүй дүршэлтэй боложо, тэ теоретическэ үндэһэ һуури зохёох най ерээ гэжэ тоолоно гээшэ ха. дэнь американ шэнэ хараа бодол— цын хараа бодол» гол үүргэ дүүргэ лоно. «Аша туһа хүргэхэ байгаал өөрынгөө хүсые хэрэглэхэ хэрэгтэй шэ тэрэ хараа бодолойнь гол зорил лоно.

БУЖУМБУРА: ХАРАА БОДОЛНУУДЫНЬ АЛГАСАА

Африкын француз хэлэтэй оронууд ба Франциин правительствануудые толгойлогшонорой декабриин 11—12-то Бужумбурада үнгэргэгдэһэн 11-дэхи конференци дээрэ Африкын бэрхэшээлтэ асуудалнуудаар тад ондоо хоёр хараа бодол элирэн харагдаба. Энэ конференци дээрэ баруун оронууд Африкадахи сэрэгэй-политическэ талаар өөһэдынгөө аша туһын хэрэгүүдые аршалха һэдэлгэ гаргажа, милитарис бүдүүлиг ябуулгануудаа африканецуудта «ашатай туһатай» гэжэ харуулхые оролдоо. Африкын оронуудай экономическа хүндэ хүшэр байдалай түлөө гэмтэй баруун оронууд хүгжэжэ байһан оронуудтай экономическа ба финансова харилсаануудай талаар адли тэгшэ бэшэ эрхэнүүдһээ арсажа, тэдэ оронуудта тохёолдуулһан хохидолоо усадхан хүсэлдүүлхэ ёһотой гэһэн эрилтэ энэ түбиин бэеэ даанхай гүрэнүүд өөһэдынгөө талаһаа табиһан байна.

Эндэ Франциин президент Ф. Миттеранай хэлэһэн үгэ гол анхаралда байба. Тэрэнэй бүдүүлиг, шэнэ түхэлэй колониальна политика баримталһан үгэ Вашингтондо һүүлэй үедэ Африка тухай һэнгэргүй баһангяар хэгдэһэн мэдүүлгэнүүдтэй таараландаба гээд политическэ байдал шэнжэлэгшэд ажаглан зааба. «Энэ түбиин дотоодын хэрэгүүдтэ зэбсэгтэ хүсөөр хамааран орохоор хэзээдэ бэлэн» байһанаа Париж нюуса далдагүйгөөр гэршэлэн харуулба. Чадта хэдэхэн часай туршада Франци сэрэгүүдээ добтолгодо оруулжа шадаха гээд Миттеран хэлээ. Энэ заналтын гансахан Чадта хабаатай бэшэ байһые тэрэ огто нюугаагүй. Париж «Африкадахи үйлэ хэрэгүүдые өөрынгөө хиналта дороһоо алдахагүй», «тэндэ өөрынгөө дураар ябуулгануудые хэхэ арга хэндэшье олгохогүй» гэжэ байжа хэлэһэниинь харата шэнэ ябуулгын соносхол мэтээр угтагдаа.

Эдэ бүгэдэ хадаа империалис хүсэнүүдэй Африкада урдынхи мэтэ сэрэгэй тическэ зүришэлдөө үүдхэжэ, тэрэнэ дуудта дура зоргон соогоо баала жэ байха хүсэл эрмэлзэлтэй байһанда шье маргалта үгы гэжэ гэршэлнэ.

Уулзалгын дүүрэһэн тухай тон хон коммюнике абтаа. Тэрээн соо гожо ядаха юумэн үгы: империал дай Африкаар ямар үүргэ дүүргүү сэлые африкан хүтэлбэрилэгшэд з бэгүй. Африка түбиин арадууд арс бүхы ушаралнуудые амгалан ёһоор, хэхые хүсэнэ гээд, тэдэнэр сэхэ м Тэдэнэй хэлэһэнэй ёһоор гэ һээ, үлэн хооһон байдалһаа гарах питалис оронуудай дээрмэдэлгын кын гэмээр ушаруулагдаһан үзэ ехэ үри зээлиеэ усадхахын тулада када амгалан байдал, бэе бэеэ о хо ябадал хэрэгтэй. Имагтал улас дын экономическа үнэн зүб, шэнэ тогтоожо, Африкын үмэнэ табигдаһ хэшээл ехэтэ зорилгонуудые ш болохо гэжэ Бужумбурта тодорхо һон һанамжые зүбшөөнгүй байхы гүй.

Гэбэшье, Баруун оронуудта уряанууд өөдэ абтанагүй. «Сүлөө нуудай» Африкадахи сэрэгэй-поли аша туһын хэрэгүүдые шалтаг болго циин президент адли тэгшэ эрх рилсаануудые байгуулха тухай эри тэ харюу үгөөгүй. Тииһэн лэ хадан циин телевидени африкан оронууд сагдагша конференци «Парижые шааһан ёһотой сүүд гээшэ» гэжэ баатай болоо. Иигэжэ хэлэхэдэ сахан Париж сүүдлэгдэбэ бэшэ

В. ВО
В. ВАС
В. КОРОЧА

ТАСС · АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕХНИЧЕСКЭ ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛХЭ ПРОГРАММА

ВЕНЭ. Атомай элшэ хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын техническэ туһаламжа үзүүлхэ комитедэй (МАГАТЭ) ээлжээтэ заседани Австриин ниислэл хотодо дүүрэбэ. 34 ороной, тэрэ тоодо СССР-эй түлөөлэгшэд 1985 ондо техническэ туһаламжа үзүүлхэ программые зүбшэн хэлсээд, һайшааһан байгаа. Хүгжэжэ байгаа 69 орондо 376 проект бэелүүлэгдэнэ. Тэрээнһээ гадна, тус программаар 12 нютагай, нютагууд хоорондын 14 проект бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

Тусхайлбал, бусад оронуудта техническэ туһаламжа үзүүлхэ талаар МАГАТЭ-гэй ажал ябуулгада СССР шухала үүргэ дүүргэнэ гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Атомна эрдэм, техникэдэ түрүү һуури эзэлдэг Советскэ Союз ядерна элшэ хүсые амгалан тайбан байдалда хэрэглэхэ талаар олоһон дүй дүршэлөө, туйлалтануудаа хүгжэжэ байгаа оронуудта дамжуулан үгэхөөр бэлэн байһанаа хододоо мэдүүлдэг юм.

СЭРЭГЭЙ УРБАЛТА ХЭГДЭЭ

ПАРИЖ. Франс Пресс агентствын корреспондентын Нуакшодһоо дамжуулһанай ёһоор, Мавританида сэрэгэй урбалта хэгдэбэ. Нуакшодой радиогой дамжуулһан тусхай коммюнике дотор мэдээсэгдэһэнэй үндэһөөр, национальна аршалан абаралгын сэрэгэй комитет ороной хүтэлбэрилхы дээдын зургаан байһаар. Мавританиин армиин генеральна штабай начальник, урдын премьер-министр, полковник Маауйа Ульд Сиди Ахмед Тайа тэрэнэй түрүүлэгшэ болобо. Мүнөө үедэ Бурундиин ниислэл Бужумбур хотодо үнгэргэгдэжэ хүн зонойнь француз хэлэн дээрэ дуугаралдадаг Африкын гүрэнүүдэй ба правительствануудай, Франциин толгойлогшонорой конференцидэ унагаагдаһан гүрэниие толгойлогшо полковник Мохамед Хуна Ульд Хейдалла хабаадалсажа байна. Ульд Хейдаллаһаа бэшэ ВКНС-эй бүхы гэшүүд, тушаалнуудтаа хүдэлһөөр гэжэ радио тэмдэглэнэ.

19 часһаа үглөөнэй 6 час болотор Мавританиин бүхы газар дайда дээрэ комендантска час соносхогдоо. Бүхы аэропортнуудай хаагдаһан тухай радиогоор дамжуулагдаһан коммюнике дотор соносхогдобо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Жэлэй түгэсхэлдэ — габшагай дабшаса. «Малшадай харюусалгатай хаһа» — Н. Дегтяревой статья. Шалгалта юу харуулааб? «Эрхилэгшын үгэ дэлгэжэ байхада...» — шалгалтын бригадын материал. «Илалтын 40 жэлэй ойдо» — материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна организацинуудта»— материалнуудай суглуулбари. «Профсоюзай ажабайдал: тоосоон ба һунгалта». «Гээгдэхэгүйн тула» — Л. Левченкын статья. «Харюусалгагүйн ябадалай хилэнь хаанаб?»—Л. Неретинагай статья. Мелиораци ба ургаса. «Баруун-Оронгын хубилалта» — Л. Цыбиковагай статья. «Правда Бурятии» газетэдэ харюусана.

Гурбадахи хуудаһанда. «Орьёл өөдэ тэгүүлэн» — И. Ярневскийн статья. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Патриот. «Эрэлхэг зоригой һургуули» — А. Субботин С. Бутырина хоёрой статья. «Шэнэ һонинууд» — материалнуудай суглуулбари. «Правда Бурятии» газетын мэдээсэлэй таһаг.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Шатараар дэлхэйн чемпионат. 9.55— «Колье Шарлотты» —3 серитэй уран һайханай фильм, 1-дэхи сери. 11.05— Шэнэ һонин. (11.10 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.35— Телефильм. 16.50 — Концерт. 17.50— «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 18.30— Ородой түрүүшын революциин 80 жэлэй ойдо. 19.15— «Зураг бүхэндэнь —наран».

Улаан-Үдэ. 19.30— «Байгал» —нютагуудай һонин.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Онсо анхарха асуудал». РСФСР-эй бүд нэхэлгын промышленностиин министр А. М. Парамонов, Ореховэй пумаажан бүдэй комбинадай генеральна директор В. А. Молодцов, Социалис Ажалай Герой бүд нэхэгшэ В. Е. Гиталова дамжуулгада хабаадаха.

Улаан-Үдэ. 20.30— —мэдээсэлэй прогр

Москва. 20.55—«К лотты» — 3 серитэй ханай фильм. 2- 22.00—«Время». 22.35 ствын уран бэлигтэ эй арадай артист 23.45— «Мүнөөдэр — хэй дээрэ». 24.00— дэлхэйн чемпионат

Редактор Р. Б. ГАРМ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная 2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам.редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов —2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81 корректорская — 2-33-61, выпускающие—2-35-95. объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств. полиграфии в книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина. 35. Н-04701. Заказ № 300. Индекс 04649.